

Entreprenörskapsbarometern 2012

Attityder till
företagande i Sverige

Info 0499 Rev A
ISBN: 978-91-86987-74-9
Upplaga: 300 ex

Illustrationer: Maimi Parik

Har du frågor om denna publikation, kontakta:
Jonnie Nordensky, jonnie.nordensky@tillvaxtverket.se
Jan Persson, jan.persson@tillvaxtverket.se
08-681 91 00

Mer fakta och statistik på:
www.tillvaxtverket.se/faktaochstatistik

Sveriges största undersökning om attityderna till företagande

Tillväxtverket gör det möjligt för fler att förverkliga affärsidéer genom att stödja utveckling av företag och göra det enklare att bli och vara företagare. Med *Entreprenörskapsbarometern 2012* fördjupas kunskapen om människors syn på företagande. Undersökningen visar vilka för- och nackdelar personer ser med att vara företagare, hur många som tror att de skulle klara av att starta företag samt vet vart man kan vända sig för att få information om att starta företag.

Entreprenörskapsbarometern 2012 är Sveriges mest omfattande attitydundersökning om inställningen till att starta och driva företag. Drygt 13 000 personer i arbetsför ålder (18–70 år) har deltagit i undersökningen. Storleken på undersökningen gör det möjligt att bryta ned resultaten på ålder, kön, utländsk och svensk bakgrund samt på län. Undersökningen har genomförts sex gånger tidigare mellan år 2003–2008.

Resultaten från *Entreprenörskapsbarometern* är viktiga för Tillväxtverket och andra aktörer som har till uppgift att främja entreprenörskap. Undersökningen kan användas för att utveckla metoder och verktyg för en framgångsrik politik som främjar entreprenörskap. Undersökningen är också ett stöd vid arbetet med olika målgrupper, då resultaten kan brytas ned på exempelvis kvinnor och män samt personer med svensk respektive utländsk bakgrund.

Rapporten har skrivits av Jonnie Nordensky, Jan Persson och Anders Weström. Jonnie Nordensky och Anders Weström har gjort de statistiska bearbetningarna. Vi tackar alla som på olika sätt har bidragit till denna rapport.

Birgitta Böhlin
Tf Generaldirektör
Tillväxtverket

Jonnie Nordensky
Projektledare
Tillväxtverket

Innehåll

	<u>Sammanfattning och rekommendationer</u>	4
	<u>1 Entreprenörskapsbarometern 2012</u>	20
	<u>2 Kan du tänka dig att bli företagare?</u>	26
	<u>3 Vad vill du helst vara – företagare eller anställd?</u>	34
	<u>4 Hur vill du driva ditt företag?</u>	46
	<u>5 Kunskap om företagande</u>	56
	<u>6 Attityder till företagande</u>	66
	<u>7 Förändringar över tid</u>	76
	<u>Bilaga</u>	87

Sammanfattning och rekommendationer

I denna inledande del sammanfattar vi rapportens huvudsakliga resultat för att ge en övergripande bild av kunskap och attityder till företagande i Sverige. Vi redogör också för olika faktorer som påverkar människors vilja till att vara företagare. Resultaten delas här upp på kön, bakgrund och ålder, där likheter och olikheter mellan grupperna redovisas på en övergripande nivå. Avslutningsvis förs även en diskussion om vilka områden som Tillväxtverket och andra myndigheter bör arbeta med för att underlätta företagande i Sverige.

Resultaten i korthet

I *Entreprenörskapsbarometern 2012* har vi undersökt attityder till företagande utifrån olika angreppssätt. I ett första steg ställde vi frågan om de svarande skulle kunna tänka sig bli företagare. Ungefär halva Sveriges befolkning i arbetsför ålder (49 procent) svarar att de skulle kunna tänka sig bli företagare. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att frågan är bred och generell till sin karaktär och att det inte finns några andra svarsalternativ än ja och nej.

För att få en tydligare bild av hur många som ser företagande som ett mer attraktivt alternativ än att vara anställd, ställdes även frågan om den svarande helst vill vara företagare eller anställd. Andelen som helst vill vara företagare uppgår då till 32 procent, det vill säga betydligt färre än som svarar *ja* på den bredare frågan om den svarande skulle kunna tänka sig att bli företagare. Sambandet visas i figur 1.

Var tredje person vill helst vara företagare

Andelen som svarar att de helst vill vara företagare (32 procent) kan också jämföras med hur stor andel som är företagare idag (10 procent). Det är alltså betydligt fler som i undersökningen säger att de helst vill vara företagare än som är företagare idag.

Denna skillnad kan förklaras på olika sätt. En del av förklaringen berör sådant som det offentliga kan vara med och påverka, exempelvis den allmänna kunskapen om företagande och kännedomen om vart man kan vända sig för att få mer information. Andra förklaringar är mer kopplade till individen där många helt enkelt saknar en affärsidé, tycker riskerna är för stora eller inte är beredda att genomgå de yrkesmässiga förändringar som krävs för att starta ett företag. Sammantaget visar resultaten att steget till att bli företagare är relativt långt från tanke till handling.

FIGUR 1

Relationen mellan att kunna tänka sig att bli företagare, att helst vilja vara företagare och andelen som är företagare.

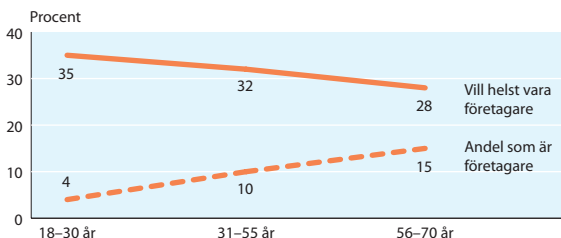
Tydligt samband mellan ålder och viljan att vara företagare

Unga personer (18–30 år) vill i betydligt högre utsträckning vara företagare än de två övriga åldersgrupperna i undersökningen. Samtidigt ser vi ett motsatt mönster när det gäller det faktiska företagandet i Sverige där unga personer är underrepresenterade som företagare.¹ Skillnaden mellan viljan att vara företagare och det faktiska företagandet är därmed som störst bland unga personer (se figur 2).

¹ Räknat som andel företagare av de sysselsatta.

FIGUR 2

Andel som helst vill vara företagare jämfört med faktiskt företagande (andel av sysselsatta), uppdelat på åldersgrupp.

För- och nackdelar med företagande

De vanligaste skälen till att vilja bli företagare är möjligheten till *självständigt arbete* och att *förverkliga idéer*. Cirka 60 procent av de som helst vill vara företagare anger dessa två motiv, och de ligger i topp för samtliga grupper som redovisas i undersökningen. Att *tjäna mycket pengar* och att företagande ger *högre status* är de skäl som anges av minst andel, 25 procent respektive 14 procent.

En viktig, men negativ aspekt är att en större andel personer med utländsk bakgrund ser *brist på attraktiva anställningsmöjligheter* som ett viktigt skäl till att vilja vara företagare, 45 procent i denna grupp anger detta motiv jämfört med 28 procent för personer med svensk bakgrund.

Om vi istället tittar närmare på de personer som inte kan tänka sig bli företagare är det vanligaste motivet till detta att personen helt enkelt *saknar intresse för att driva eget företag*, *saknar en affärsidé*, samt att *eget företagande tar för mycket tid och engagemang*. Att företagande ger mindre trygghet och är för osäkert ekonomiskt är också starka motiv för att inte kunna tänka sig bli företagare.

Det är relativt få personer som anger *tjäna mycket pengar* som en viktig drivkraft för att vilja vara företagare. Samtidigt ser vi att bland dem som inte kan tänka sig bli företagare, lyfts *osäkra ekonomiska villkor* fram som ett stort hinder. Sammantaget handlar de ekonomiska aspekterna inte i första hand om att tjäna mycket pengar som företagare, utan att klara sin försörjning.

Vad påverkar viljan att vara företagare?

För att sätta in undersökningens resultat i ett större sammanhang har vi skapat en förklaringsmodell där vi delat in de frågor som ställs i undersökningen i fyra olika huvudaspekter (se figur 3). Dessa huvudaspekter påverkar i sin tur viljan att vara företagare. Förklaringsmodellen är viktig för att bättre förstå attityden till företagande och viljan att vara företagare. De frågor som ligger bakom varje aspekt har alla visat sig (statistiskt sett) påverka viljan att helst vara företagare. Dessa aspekter har samtidigt olika inriktning där främjandesystemet kan vara ett stöd inom en del av dessa. Det kan givetvis tänkas finnas fler viktiga områden, men dessa fyra kan vi utifrån undersökningen framhålla som viktiga.

FIGUR 3

Förklaringsmodell för olika aspekters påverkan på viljan att vara företagare.

Kunskap om företagande

Med *kunskap om företagande* menas att människor vet vad som krävs för att starta företag samt vet vart de kan vända sig för att få information om att starta företag. Personer som säger att de vet vad som krävs för att starta företag respektive vet vart de kan vända sig, vill också i större utsträckning helst vara företagare.

Egna attityden till företagande

Med den *egna attityden till företagande* menas här om individen har uppfattningen att det är enkelt eller svårt att starta ett företag samt om personen ifråga tror sig klara av att starta ett företag. Resultaten visar att de per-

soner som har uppfattningen att det är enkelt att starta företag samt tror att de skulle klara av att starta företag, också i större utsträckning helst vill vara företagare.

Omgivningens attityd

Även om det till slut är den egna attityden som styr, kan *omgivningens attityd* också räknas med som en viktig faktor. I resultaten ser vi att de som har släkt eller vänner som är företagare vill också i större utsträckning helst vara företagare. De flesta svarar även att kontakten med en närstående företagare medfört en positiv uppfattning om företagande.

Ser fördelar med företagande

Viljan att vara företagare påverkas slutligen också av att man *ser fördelar med företagande* i jämförelse med att vara anställd. De som anger att de helst vill vara företagare ser också betydligt större fördelar med företagande i jämförelse med dem som helst vill vara anställda. Omvänt påverkas viljan också av vilka hinder personen ser med företagande, exempelvis ekonomiska hinder eller att företagande tar för mycket tid och engagemang.

Resultat utifrån kön, bakgrund och ålder

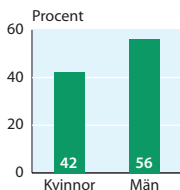
Resultaten från undersökningen visar att det både finns stora likheter men också en del skillnader mellan olika grupper när vi jämför attityderna till företagande. I följande avsnitt går vi igenom vad som är utmärkande för de olika grupperna och kommenterar skillnader utifrån de fyra aspekter som beskrivs i föregående avsnitt.

Män och kvinnor

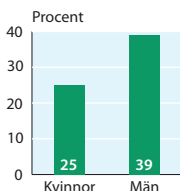
Resultaten från undersökningen visar att en större andel män än kvinnor skulle kunna tänka sig bli företagare. Likaså är det fler män som svarar att de helst skulle vilja vara företagare i sitt yrkesliv, 39 procent jämfört med 25 procent för kvinnor. Jämför vi med hur stor andel av

Män och kvinnor

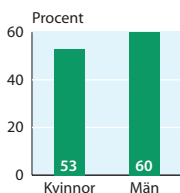
Kan tänka sig bli företagare

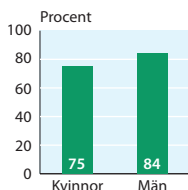
Vill helst vara företagare

Vet vart man kan vända sig för att få information

Tror att man skulle klara av att starta företag

de sysselsatta som idag är företagare, ser vi också att fler män är företagare i Sverige.

- Då det gäller *kunskap om företagande* är det en större andel män som upplever att de har kunskap om företagande. En större andel män svarar också att de vet vad som krävs för att starta ett företag och fler vet vart de kan vända sig för att få information om att starta företag.
- Även den *egna attityden till företagande* kan beskrivas som starkare bland män. Kvinnor har oftare uppfattningen att det är svårt att starta företag än män. Därtill är det också färre kvinnor som tror att de skulle klara av att starta ett företag, 75 procent, jämfört med 84 procent för män.
- Då det gäller *omgivningens attityd* är det en större andel kvinnor som fått en positiv uppfattning om företagande via närstående. Det är dock vanligare att män tycker attityden till företagande är positiv i den egna kommunen.
- När det gäller *fördelar med att vara företagare* är resultatet svårare att tolka. De kvinnor som helst vill vara företagare ser generellt sett större fördelar med att vara företagare. Samtidigt är det fler kvinnor som instämmer i olika motiv till varför de inte kan tänka sig att bli företagare.

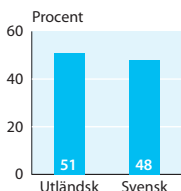
Hur vill män och kvinnor driva sitt företag

Om vi tittar på hur män och kvinnor skulle vilja driva sitt företag ser vi en del mindre skillnader. Kvinnor vill i något högre utsträckning starta företaget tillsammans med någon annan. Samtidigt är det ungefär lika stor andel män och kvinnor som vill driva sitt företag med anställda. Störst är skillnaden när det gäller i vilka branscher kvinnor och män kan tänka sig starta företag inom. Det visar sig att både kvinnor och män vill starta företag inom de branscher där det egna könet av tradition är överrepresenterat. Ett exempel är att många kvin-

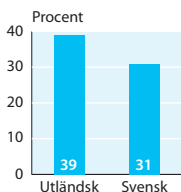
nor kan tänka sig starta företag inom *Vård och omsorg* och många män inom *Data och IT*. Män är också mer benägna att vilja driva företag inom den bransch som de idag arbetar inom.

Bakgrund

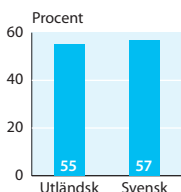
Kan tänka sig bli företagare

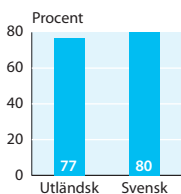
Vill helst vara företagare

Vet vart man kan vända sig för att få information

Tror att man skulle klara av att starta företag

Svensk respektive utländsk bakgrund

Resultaten från undersökningen visar att ungefär lika många personer med utländsk bakgrund som med svensk bakgrund kan tänka sig att bli företagare. Däremot är det betydligt vanligare att personer med utländsk bakgrund svarar att de helst skulle vilja vara företagare. I denna grupp är det 39 procent som helst vill vara företagare jämfört med 31 procent bland personer med svensk bakgrund. Jämför vi med hur stor andel som idag är företagare av de sysselsatta, ser vi inga större skillnader.

- Då det gäller *kunskap om företagande* är det en mindre andel personer med utländsk bakgrund som upplever sig ha en sådan kunskap. Det är vanligare att personer med svensk bakgrund säger att de vet vad som krävs för att starta ett företag och vet vart man kan vända sig för att få information om företagande. Totalt sett när det gäller kunskap om företagande är dock skillnaderna relativt små mellan grupperna.
- Även den *egna attityden till företagande* är något mindre positiv bland personer med utländsk bakgrund. Det är vanligare i denna grupp att ha uppfattningen att det är svårt att starta företag. Det är också något färre personer med utländsk bakgrund som tror att de skulle klara av att starta företag.
- Då det gäller *omgivningens attityd* är det en större andel personer med svensk bakgrund som fått en positiv uppfattning om företagande via närstående. Fler personer med svensk bakgrund tycker också att synen på företagande i den egna kommunen är positiv.
- Personer med utländsk bakgrund ser generellt större *fördelar med företagande*. När det gäller frågan om vilka hinder den svarande ser med företagande skiljer

sig resultatet en del. Det är vanligare att personer med svensk bakgrund anger faktorer som *saknar intresse* och *saknar affärsidé*, medan personer med utländsk bakgrund oftare ser ekonomiska skäl till att inte vilja bli företagare.

Hur vill personer med svensk respektive utländsk bakgrund driva sitt företag

När det gäller hur de svarande vill driva sitt företag, visar resultaten endast små skillnader mellan grupperna. Personer med utländsk bakgrund vill dock i högre utsträckning driva sitt företag med anställda. Något fler personer med svensk bakgrund skulle vilja starta sitt företag inom samma bransch som de idag arbetar inom.

Åldersgrupper

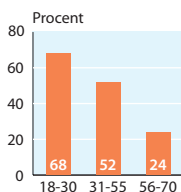
De resultat som skiljer sig mest när vi jämför olika grupper är de mellan personer i olika åldrar. Unga personer (18–30 år) kan i större utsträckning tänka sig bli företagare. Det är också bland unga personer som störst andel svarar att de helst skulle vilja vara företagare i sitt yrkesliv. Samtidigt ser vi dock ett motsatt mönster inom det faktiska företagandet. Andelen företagare av de sysselsatta är betydligt lägre bland unga personer än i de två andra åldersgrupperna.

- När det gäller *kunskap om företagande* är det färre unga personer som upplever att de har kunskap om företagande. I de andra åldersgrupperna är det en större andel som anser att de vet vad som krävs för att starta företag och vet vart man kan vända sig för att få information om att starta företag. Det område inom *kunskap om företagande* där unga personer utmärker sig mest positivt är när det gäller om de fått en uppfattning om företagande i skolan.

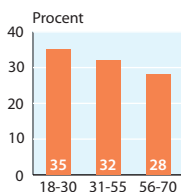
Den grupp som sammantaget upplever sig ha störst *kunskap om företagande* är personer i åldern 31–55 år. En anledning till detta kan vara att hela denna åldersgrupp har en tydlig koppling till yrkeslivet.

Ålder

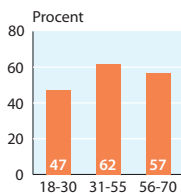
Kan tänka sig bli företagare

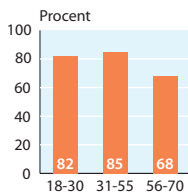
Vill helst vara företagare

Vet vart man kan vända sig för att få information

Tror att man skulle klara av att starta företag

- Även den *egna attityden till företagande*, verkar vara starkast i åldersgruppen 31–55 år. I denna åldersgrupp är det en större andel som har uppfattningen att det är enkelt att starta företag och en större andel tror också att de skulle klara av att starta företag.

Det är vanligare att unga personer tror att det är svårt att starta företag. Bland personer i åldern 56–70 år är det samtidigt färre personer som tror att de skulle klara av att starta företag.

- Vad gäller *omgivningens attityd* är det något vanligare att unga personer anser att släkt och vänner som är företagare ger en positiv bild av företagande. Samtidigt är det betydligt färre unga personer som anser att synen på företagande är positiv i den egna kommunen. Det är istället de äldsta personerna (56–70 år) som i störst utsträckning anser att synen på företagande i den egna kommunen är positiv.
- När det gäller vilka *fördelar de svarande ser med att vara företagare* är resultatet svårare att tolka. Samtliga tre åldersgrupper ser ungefär samma fördelar med att vara företagare. Synen på de negativa aspekterna med företagande skiljer sig dock mer mellan åldersgrupperna. Något förenklat kan vi säga att personer i åldern 18–30 år inte vet hur man startar företag. Personer i åldersgruppen 31–55 år ser ekonomisk osäkerhet som ett större hinder, och personer i åldern 56–70 år saknar i större utsträckning intresse för att starta företag.

Hur vill personer i olika åldersgrupper driva sitt företag

Även när vi tittar på hur personer i olika åldersgrupper skulle vilja driva sitt företag finns en del skillnader. Det är betydligt vanligare att unga personer (18–30 år) vill starta företag tillsammans med någon annan. Viljan att starta företag tillsammans med andra minskar sedan med åldern. Samma mönster ser vi även när det gäller att driva företag med eller utan anställda, där det är vanligare att unga personer vill driva sitt företag med anställda.

Synen på företagande jämfört med hur företag drivs idag

I undersökningen har vi även tittat närmare på hur de personer som kan tänka sig att bli företagare skulle vilja driva sitt företag om de startade ett sådant. Dessa resultat har sedan jämförts med hur småföretag (0–49 anställda) drivs idag.

Några resultat som är intressanta att lyfta fram från undersökningen är att:

- 57 procent vill driva företag med anställda.
- 62 procent vill starta företag tillsammans med andra.
- 59 procent kan tänka sig starta företag vid sidan om sin nuvarande sysselsättning.

Resultaten från undersökningen visar att en knapp majoritet (57 procent) skulle vilja driva sitt företag med anställda. Samtidigt är det idag inte någon självklarhet att vilja driva sitt företag med anställda. Denna bild bekräftas av hur de befintliga småföretagarna ser på sitt företag idag. Bara 28 procent av soloföretagarna (företagare utan anställda) uppger att de skulle vilja växa genom att anställa om det fanns möjlighet.²

Enligt undersökningen skulle de flesta (62 procent) starta ett företag tillsammans med någon annan. Samtidigt vet vi att endast 35 procent av befintliga företag leds av mer än en person.³ Det verkar alltså finnas ett glapp mellan människors föreställning om hur man vill driva sitt företag och hur befintliga företag drivs. Frågan är då om detta glapp helt eller delvis beror på att regelsystem och främjandestruktur inte ligger i linje med aktuella attityder till företagande eller om det finns andra orsaker. Även om många vill starta företag tillsammans med någon annan, kan det till exempel tänkas att främjandestruktur är bättre anpassat för att företaget ska ledas av en ensam person.

2 Tillväxtverkets undersökning, *Företagens villkor och verklighet 2011*.

3 Tillväxtverkets undersökning, *Företagens villkor och verklighet 2011*.

Det är också en relativt stor andel (59 procent) som svarar att de skulle kunna tänka sig att vara företagare vid sidan om sin nuvarande sysselsättning. Även när det gäller denna fråga ser det annorlunda ut i verkligheten. Idag är endast 3 procent av de sysselsatta både företagare och anställda.⁴ En intressant fråga är om denna låga siffra helt eller delvis beror på att många företag och organisationer inte tillåter att den anställde är företagare vid sidan om sin nuvarande anställning. Särskilt om detta skulle kräva en minskad arbetstid eller tjänstledighet under vissa perioder.

En jämförelse mellan år 2004 och 2012

Resultaten från *Entreprenörskapsbarometern 2012* har jämförts med resultaten från motsvarande undersökning som genomfördes år 2004.⁵ Vid båda dessa tillfällen har frågorna riktats till hela befolkningen i arbetsför ålder, 18–70 år.

Till att börja med kan vi konstatera att kunskapen om företagande och tron på den egna förmågan att klara av att starta företag har ökat mellan år 2004 och 2012. Det är exempelvis fler som vet vad som krävs för att bli företagare och fler som tror att de skulle klara av att starta företag. Även andelen som säger sig veta vart man kan vända sig för att få information om företagande har ökat.

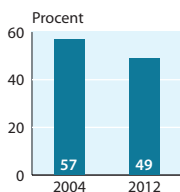
På de två frågor som handlar om ifall man kan tänka sig att bli företagare respektive helst vill vara företagare, ser vi samtidigt ett något motsägelsefullt resultat. Andelen som svarar ja på den bredare och mer generella frågan om man kan tänka sig att bli företagare har minskat mellan år 2004 och 2012. I denna fråga ställs dock inte företagande mot andra alternativ som till exempel att vara anställd.

4 SCB, Arbetskraftsundersökningarna 2012.

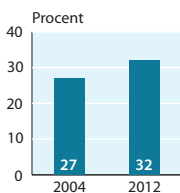
5 Nutek (2005), *Vem vill bli företagare?*

Förändring över tid

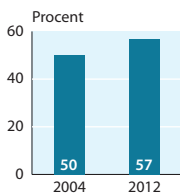
Kan tänka sig bli företagare

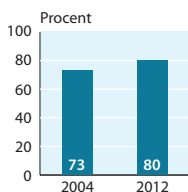
Vill helst vara företagare

Vet vart man kan vända sig för att få information

Tror att man skulle klara av att starta företag

Däremot har andelen som säger att de helst skulle vilja vara företagare ökat. Här ställs företagande mot alternativet att vara anställd i ett privat företag eller i offentlig sektor. Denna fråga är alltså mer specifik och de svarande tvingas välja mellan olika alternativ.

Att en större andel helst vill vara företagare idag stämmer relativt väl med vår förklaringsmodell. Utifrån den modell som presenteras i figur 3, ser vi fyra huvudaspekter som alla har visat sig (statistiskt sett) påverka viljan att vara företagare. Dessa är:

- Kunskap om företagande
- Egna attityden till företagande
- Omgivningens attityd
- Ser fördelar med att vara företagare

Resultaten från undersökningen visar att nästan samtliga dessa aspekter har förändrats i riktning mot en mer positiv attityd till företagande mellan år 2004 och 2012.

- Det är fler år 2012 som vet vart de kan vända sig för att få information om företagande och som vet vad som krävs för att starta företag, vilket tyder på en ökad *kunskap om företagande*. Den största ökningen svarar kvinnorna för.
- När det gäller *attityden till företagande* i form av individuell förmåga ser vi att det är fler som tror sig klara av att starta företag år 2012 jämfört med 2004.
- Även *omgivningens attityd* verkar ha blivit mer positiv till företagande. Det visas genom att fler har fått en positiv uppfattning till företagande genom släkt och vänner som är företagare.
- Svarsmönstren är genomgående lika när det gäller vilka fördelar de svarande ser med att vara företagare år 2004 och 2012.

Mot denna bakgrund är det rimligt resultat att andelen som helst vill vara företagare har ökat mellan år 2004 och 2012.

Hur ska vi då tolka att andelen som kan tänka sig att bli företagare har minskat samtidigt som andelen som helst vill vara företagare har ökat i alla grupper? Detta kan ses som ett tecken på en ökad polarisering i inställningen till företagande, det vill säga att fler helst vill vara företagare, men att det även finns en ökad andel som inte ens kan tänka sig att bli företagare. Denna polarisering kan vara resultatet av en ökad generell kunskap om företagande och dess för- och nackdelar. Med en ökad allmän kunskap om företagande är det rimligt att anta att fler både direkt och indirekt har kommit fram till en tydligare inställning till företagande.

Vad kan och bör myndigheterna göra?

Resultatet från undersökningen pekar på att det finns flera områden inom vilka Tillväxtverket och andra myndigheter kan göra insatser för att främja attityder och kunskap om företagande i Sverige.

De huvudområden där vi anser att det är motiverat att göra insatser är:

- Fortsätt informera och främja.
- Målgruppsanpassa arbetet.
- Fortsätt anpassa främjandesystemet och regelverken.
- Följ upp negativa faktorer med att vara företagare.

Nedan diskuterar vi vilka åtgärder som kan vara motiverade utifrån undersökningen inom de aktuella områdena.

Fortsätt informera och främja

Resultaten från undersökningen visar att kunskapen om företagande har ökat över tid och att attityderna till företagande har blivit mer positiva. Detta är en indikation på att de informations- och främjandeinsatser som genomförts på senare år har varit framgångsrika. Vi ser ett positivt samband mellan kunskap om företagande

och viljan att bli företagare och detta talar för att insatserna bör fortsätta.

Eftersom det är många som fortfarande inte vet vart de ska vända sig för att få information om att starta företag, är det viktigt att myndigheter och aktörer inom det offentligt finansierade främjandesystemet blir ännu bättre på att samordna sig för att kunna erbjuda bra vägledning. Detta görs genom ett ökat samarbete mellan olika aktörer och genom att i högre grad använda gemensamma kontaktpunkter som exempelvis *verksamts.se*. Här samlas information om företagande och vägledning ges till de aktörer som kan hjälpa till med bland annat rådgivning och finansiering vid företagsstart.

Målgruppsanpassa arbetet

Resultatet från undersökningen visar på fortsatta skillnader i kunskap och attityder till företagande när vi jämför män och kvinnor, olika åldersgrupper och personer med olika bakgrund. Detta talar för ett fortsatt behov av riktad information om företagande och främjandeinsatser riktade till vissa grupper.

Det kan även vara motiverat med en del mer konkreta insatser. Resultaten visar till exempel att svårigheten att få finansiering till företagsstart är att ett skäl till att betydligt fler personer med utländsk bakgrund än personer med svensk bakgrund inte kan tänka sig att bli företagare. Detta är även en faktor som lyfts fram som ett större tillväxthinder av personer med utländsk bakgrund i Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2012*. Om denna problematik kan minskas skulle detta både ha en positiv effekt på attityden till företagande samt minska tillväxthindren i befintliga företag som drivs av personer med utländsk bakgrund.

Fortsätt anpassa främjandesystemet och regelverken

En intressant fråga är om utformningen av regelverk och tillämpningen av dessa överensstämmer med dagens

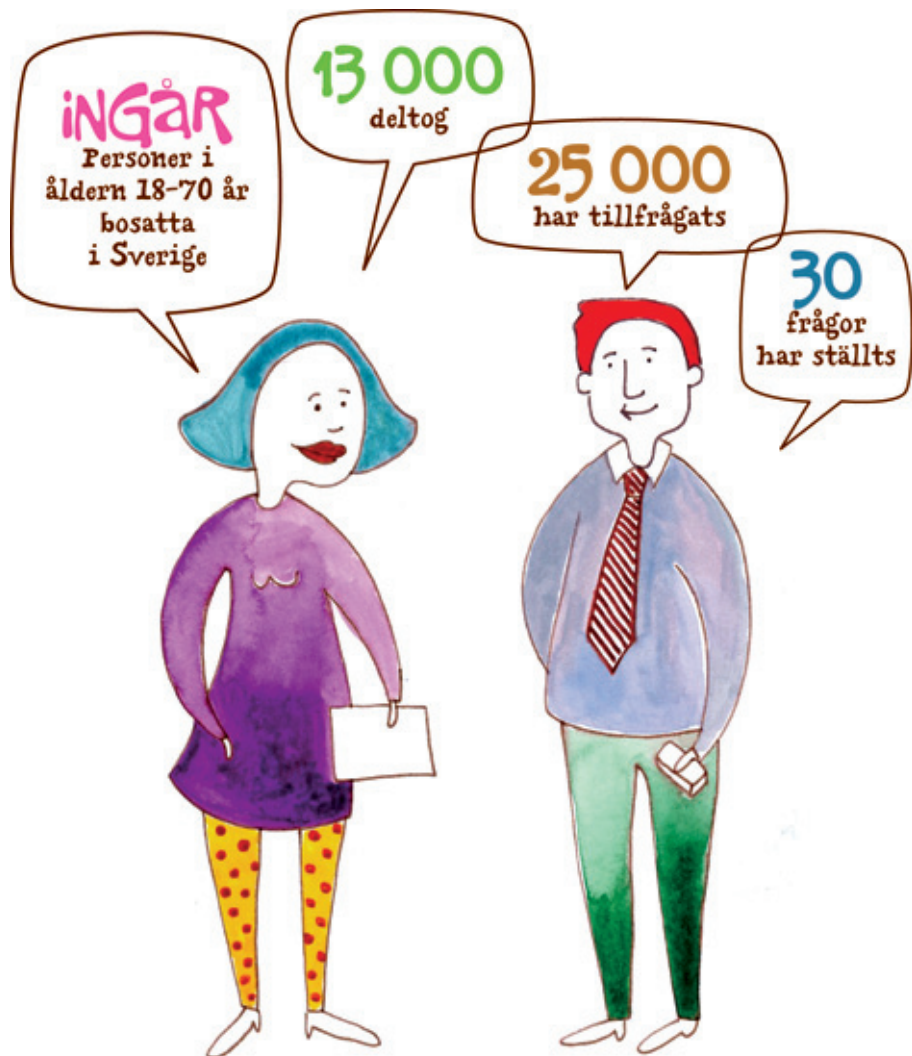
attityder och syn på företagande. Ett resultat från undersökningen som väcker tankar är till exempel att 59 procent av de som skulle kunna tänka sig att starta företag kan tänka sig att göra detta vid sidan av sin nuvarande sysselsättning. Företag som bisyssla skulle exempelvis kunna leda till ett ökat företagande. Frågan är dock om de nuvarande regelverken är anpassade till detta. Idag är det till exempel svårt att få tjänstledigt för att prova på att starta företag eller att gå ned i arbetstid i sin anställning för att jobba mer med sitt eget företag.

Ett annat intressant resultat i undersökningen är att de flesta vill starta sitt företag tillsammans med någon annan. Även här är det viktigt att föra en diskussion om i vilken utsträckning detta också kan följas upp av främjandesystemet.

Följ upp negativa faktorer med att vara företagare

I undersökningen har de svarande som inte kan tänka sig bli företagare fått ange i vilken utsträckning de instämmer i olika motiv till denna ståndpunkt. Exempelvis om de tycker att företagande ger mindre trygghet jämfört med att vara anställd, eller att det är för många och krångliga regler att följa som företagare.

För offentliga aktörer är det viktigt att arbeta med de motiv som många ser som ett hinder. En del motiv kan exempelvis vara en generell föreställning om företagande, medan andra hinder är ett konkret problem för befintliga företagare. I båda fallen är det samtidigt viktigt att arbeta med frågan. Exempelvis är det en tredjedel som svarar att det är för många och krångliga regler att följa som företagare. Genom att göra regler enklare att följa kan förutsättningarna för befintliga företagare bli bättre vilket på längre sikt kan förändra den mer generella attityden till företagande. På samma sätt är det viktigt att ta vara på de fördelar som personer ser med att vara företagare.

1 Entreprenörskapsbarometern 2012

Entreprenörskapsbarometern är Sveriges mest omfattande attitydundersökning om inställningen till att starta och driva företag. Undersökningens resultat kan brytas ned på ålder, kön, utländsk och svensk bakgrund, samt på län. Attityderna till företagande är viktiga för att nya företag ska startas och att befintliga företag ska kunna växa. I detta kapitel ges en bakgrund till undersökningen. Här beskrivs också hur många som är företagare idag i Sverige samt hur många nya företag som startas varje år.

Varför är attityderna till företagande viktiga?

Sverige har en historia där tillväxt, sysselsättning och därmed välfärd i stor utsträckning baserats på stora företag. En allt mer globaliserad ekonomi leder till strukturförändringar i svenskt näringsliv – många stora företag lägger ned eller flyttar ut sin verksamhet från landet. För att klara den framtida tillväxten och välfärden behövs en dynamik mellan små, medelstora och stora företag. Nya företag behöver startas och befintliga små och medelstora företag måste ges möjlighet att växa. Nya företag är viktiga för att ständigt vitalisera ekonomin. I många fall är de också bärare av nya affärsidéer och introducerar nyheter på marknaden i form av innovationer.

Attityder till företagande påverkar viljan och möjligheterna att omsätta affärsidéer och innovativa affärsmodeller till nya och växande företag. På detta sätt är attityderna till företagande nära kopplade till entreprenörskap och innovationer.

Det är mot denna bakgrund som Tillväxtverket i undersökningen *Entreprenörskapsbarometern 2012* har

ställt en rad frågor till personer i åldern 18–70 år om de till exempel kan tänka sig att vara företagare och vad de helst vill vara – företagare eller anställd.

En omfattande undersökning

Entreprenörskapsbarometern är Sveriges största och mest omfattande attitydundersökning om att starta och driva företag. Detta gör att resultaten går att bryta ned på faktorer som till exempel kön, ålder och svensk respektive utländsk bakgrund. Undersökningen ger en representativ bild av aktuella attityder till företagande hos personer i arbetsför ålder.

Undersökningen har genomförts sex gånger tidigare under åren 2003–2008 av dåvarande Nutek. *Entreprenörskapsbarometern 2012* omfattar personer i åldern 18–70 år. Bara en gång tidigare – år 2004 – har attityder till företagande hos hela befolkningen i arbetsför ålder undersökts. Vid övriga tillfällen, det vill säga år 2003 samt 2005–2008, har enbart personer i åldern 18–30 år ingått i undersökningen.

Urvalet i *Entreprenörskapsbarometern 2012* består av cirka 25 000 personer, varav ungefär 13 000 deltog i undersökningen. Detta motsvarar en svarsfrekvens på 52 procent. Detta är relativt normal svarsfrekvens för denna

Fakta om undersökningen

- Personer i åldern 18–70 år bosatta i Sverige ingår i undersökningen.
- Urvalet är stratifierat på kön, ålder, och län.
- 25 000 personer har tillfrågats om att delta i undersökningen.
- 13 000 personer deltog.
- Svarsfrekvensen är 52 procent.
- Undersökningen består av cirka 30 frågor.
- Undersökningen genomfördes med telefonintervjuer under perioden januari–augusti 2012.

typ av undersökning, men lägre än i tidigare Entreprenörskapsbarometrar. Den vanligaste bortfallsorsaken är att personen inte har gått att nå. Undersökningen genomfördes av undersökningsföretaget Markör på uppdrag av Tillväxtverket under perioden januari–augusti 2012. Den undersökningsmetod som användes var telefonintervjuer. Undersökningens frågor redovisas i bilaga 1.

Ett viktigt kunskapsunderlag

För att Tillväxtverket på ett bättre sätt ska kunna arbeta för förnyelse i företag och regioner i Sverige krävs det aktuell kunskap om människors attityder till företagande. *Entreprenörskapsbarometern* bidrar med viktig sådan kunskap.

Tillväxtverket har som ambition att underlätta för regioner att utveckla och effektivisera sitt tillväxtarbete. Med *Entreprenörskapsbarometern* fördjupar vi även kunskapen om hur attityderna till företagande ser ut i Sveriges regioner.

Entreprenörskapsbarometern 2012 är en omfattande undersökning med stora möjligheter att bryta ned resultaten på olika grupper och regioner. Den kan därmed utgöra en bra grund för näringspolitiken och utformningen av nya program, insatser och åtgärder som syftar till att stimulera framväxten av nya företag och underlätta för befintliga företag att utvecklas.

Hur många är företagare idag?

Innan vi går in på vilka attityder som befolkningen i åldern 18–70 år har till företagande redovisar vi först som jämförelse siffror över hur stor andel av samtliga sysselsatta som idag är företagare. Vi visar också siffror på hur företagsledarna i nystartade företag fördelar sig på kön, bakgrund och ålder.

Ungefär var tionde person i arbetsför ålder är i dag företagare. Denna andel har varit relativt stabil över tid.

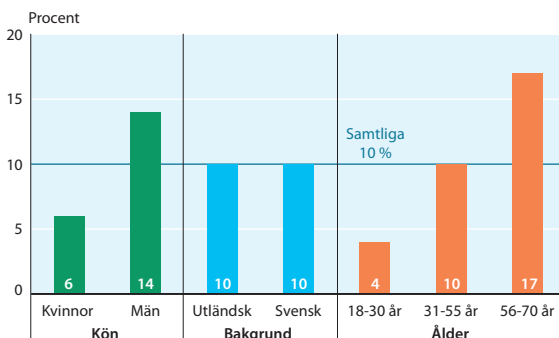
Under hela perioden 2001–2012 har andelen företagare av de sysselsatta i åldern 18–70 år legat på cirka 10 procent.

Däremot är det relativt stora skillnader mellan olika grupper när det gäller hur stor andel av de sysselsatta som är företagare (se figur 1.1). Andelen företagare bland män är till exempel betydligt högre än bland kvinnor. Det finns även ett starkt samband mellan ålder och företagande. Ju äldre en person är desto vanligare är det att vara företagare. Skillnaderna mellan personer med svensk respektive utländsk bakgrund är dock små i detta avseende.

FIGUR 1.1

Andel företagare av de sysselsatta i Sverige år 2012, uppdelat på kön, bakgrund och ålder.

Anmärkning: Som företagare räknas de som har företaget som huvudsaklig sysselsättning. De företagare som har en anställning som huvudsaklig sysselsättning är alltså inte medräknade. Källa: SCB.

Nystartade företag

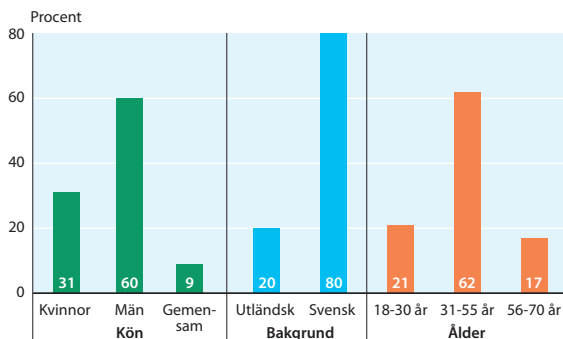
År 2011 startades ungefär 73 000 nya företag i Sverige. Även nyföretagandet domineras av män (se figur 1.2). Av de nystartade företagen leds 60 procent av män och 31 procent av kvinnor. Resterande 9 procent har en ledning som består av både kvinnor och män. Vart femte nystartat företag (20 procent) leds av en person med utländsk bakgrund.¹ Vid en jämförelse mellan olika åldersgrupper är det personer i ålder 31–55 år som står för majoriteten av nystartade företag.

¹ Med utländsk bakgrund avses här att personen ifråga är född utomlands, eller att båda föräldrarna är det.

FIGUR 1.2

Andel nystartade företag 2011, uppdelat på kön, bakgrund och ålder.

Källa: Tillväxtanalys.

FIGUR 1.3

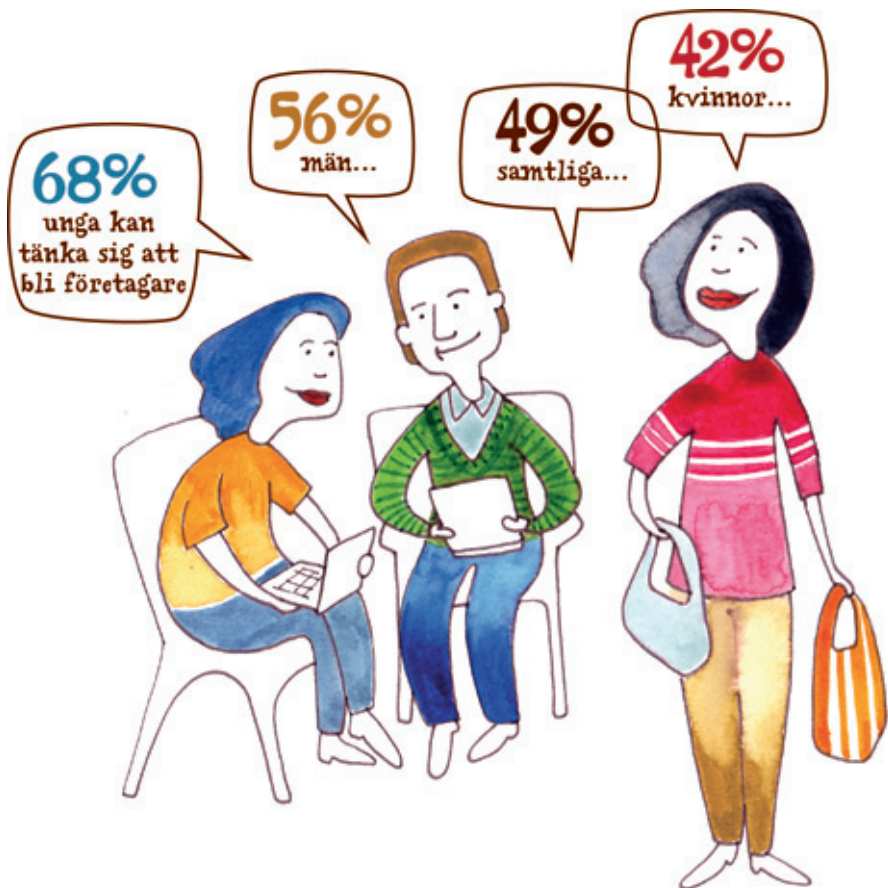
Rapportens disposition.

- Kapitel 2**
Kan tänka sig
- Kapitel 3**
Vill helst vara
- Kapitel 4**
Hur driva?
- Kapitel 5**
Kunskap
- Kapitel 6**
Attityd
- Kapitel 7**
Över tid

Disposition

I rapportens kommande kapitel redovisas mer detaljerade resultat per ämnesområde i undersökningen. Samtliga resultat redovisas här även utifrån kön, bakgrund och ålder.

Figur 1.3 visar hur resultaten från undersökningen är disponerade. I nästa kapitel ([kapitel 2](#)) redovisas hur stor andel av Sveriges befolkning i arbetsför ålder som kan tänka sig att vara företagare. I [kapitel 3](#) går vi igenom hur många som helst vill vara företagare, det vill säga som föredrar att vara företagare. Därefter, i [kapitel 4](#), beskrivs hur den svarande helst vill driva sitt företag – till exempel med eller utan anställda. [Kapitel 5](#) handlar om människors kunskaper om företagande och i [kapitel 6](#) redovisas attityder till företagande – till exempel om den svarande uppmuntras till att bli företagare i skolan. I [kapitel 7](#) redovisas hur attityderna till företagande har förändrats över tid. Här jämförs resultaten från 2012 och 2004 års undersökningar.

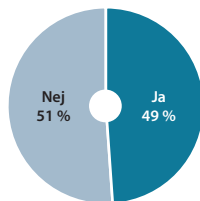

2 Kan du tänka dig att bli företagare?

I detta kapitel redovisas hur stor andel av befolkningen i arbetsför ålder som kan tänka sig att bli företagare. Detta ger en bild av den generella inställningen till företagande i Sverige, utan hänsyn till personliga prioriteringar eller olika typer av hinder och begränsningar. Kapitlet avslutas med en fördjupad bild av varför vissa inte kan tänka sig bli företagare.

FIGUR 2.1

Andel av befolkningen i åldern 18–70 år som kan tänka sig att bli företagare.

Varannan person kan tänka sig att bli företagare

I Sverige kan ungefär halva befolkningen (49 procent) i åldern 18–70 år tänka sig att bli företagare (se figur 2.1). Samtidigt kan vi konstatera att 51 procent inte ens skulle kunna tänka sig att bli företagare. Andelen som kan tänka sig bli företagare kan ställas i relation till hur stor andel som idag är företagare. Denna andel uppgår till 10 procent.

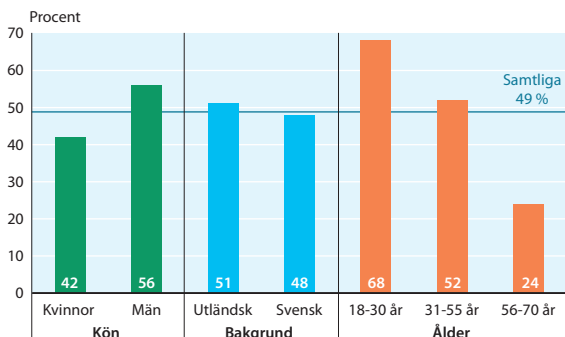
Unga mest positiva

Det är relativt stora skillnader mellan olika grupper när det gäller att kunna tänka sig att bli företagare (se figur 2.2). Betydligt fler män än kvinnor kan tänka sig att bli företagare, 56 procent jämfört med 42 procent. Däremot är skillnaden mellan personer med utländsk respektive svensk bakgrund relativt liten.

Andelen som kan tänka sig att bli företagare minskar påtagligt med stigande ålder. I den yngsta åldersgruppen 18–30 år, är det 68 procent som kan tänka sig bli företagare. I den äldsta åldersgruppen, 56–70 år, är denna andel däremot bara 24 procent. Skillnaden mellan den yngsta och äldsta åldersgruppen i undersökningen är alltså 44 procentenheter.

FIGUR 2.2

Andel som kan tänka sig att bli företagare, uppdelat på kön, bakgrund och ålder.

Regionala skillnader

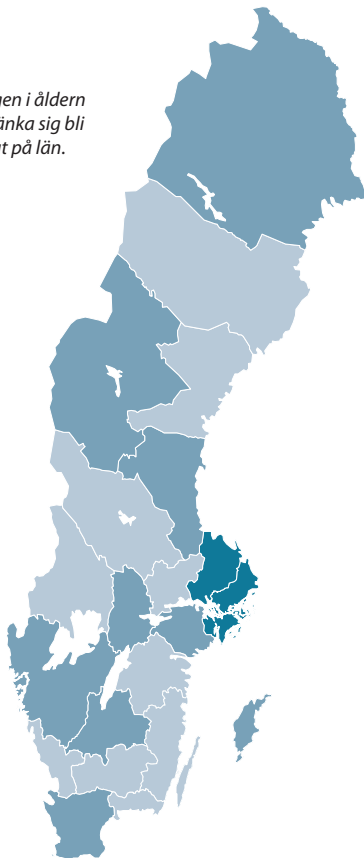
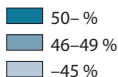
Det finns relativt stora regionala skillnader när det gäller hur många som skulle kunna tänka sig att bli företagare (se figur 2.3). I två län, Stockholm och Uppsala, ligger denna andel markant över genomsnittet för riket. Bland de län som uppvisar de lägsta andelarna finner vi Kalmar, Västernorrlands och Västmanlands län.

Skillnader mellan olika län kan bero på flera olika, och ofta komplexa, omständigheter. Det kan exempelvis handla om varierande marknadsförutsättningar, den regionala näringslivsstrukturen och läget på den lokala arbetsmarknaden.

Län	Andel
Stockholm	55 %
Uppsala	54 %
Gävleborg	49 %
Gotland	49 %
Samtliga	49 %
Västra Götaland	48 %
Skåne	48 %
Jönköping	47 %
Södermanland	47 %
Jämtland	46 %
Norrbottnen	46 %
Örebro	46 %
Östergötland	45 %
Kronoberg	45 %
Halland	45 %
Västerbotten	45 %
Blekinge	44 %
Dalarna	43 %
Värmland	43 %
Västmanland	42 %
Västernorrland	42 %
Kalmar	41 %

FIGUR 2.3

Andel av befolkningen i åldern 18–70 år som kan tänka sig bli företagare, uppdelat på län.

Brist på intresse vanligaste motivet till att inte vilja bli företagare

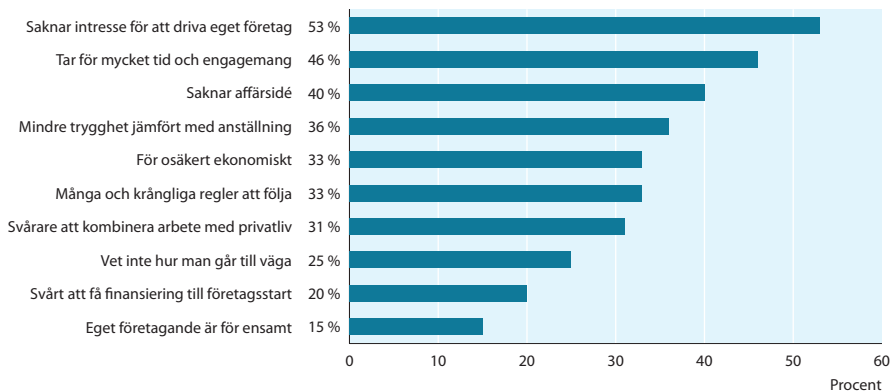
Vi har redan konstaterat att ungefär halva befolkningen i arbetsför ålder kan tänka sig att bli företagare. I detta avsnitt fokuserar vi på den andra hälften, det vill säga på dem som inte kan tänka sig att bli företagare. Till denna grupp ställdes följdfrågan ”Varför kan du inte tänka dig att bli företagare?” Dessa personer fick ta ställning till i vilken grad de instämmer i tio tänkbara motiv. I figur 2.4 redovisas enbart andelen som instämmer helt i olika motiv till varför de inte kan tänka sig att bli företagare.

Det vanligaste motivet som 53 procent instämmer helt i, är att personen *saknar intresse för att driva eget företag*. Därefter kommer i fallande skala att *företagande tar för mycket tid och engagemang*, *saknar affärsidé* och att företagande innebär *mindre trygghet jämfört med anställning*. De tre motiven *för osäkert ekonomiskt*, *många och krångliga regler* samt *svårare att kombinera arbete med privatliv* ligger på cirka 30 procent.

De minst vanliga alternativen är att den svarande *inte vet hur man går till väga*, att det är *svårt att få finansiering till företagsstart* och slutligen att *eget företagande är för ensamt*.

FIGUR 2.4

Andel av de som inte kan tänka sig bli företagare och som instämmer helt i olika påståenden.

Motiv till att inte starta företag

De kvinnor och män som inte kan tänka sig att bli företagare rangordnar motiven för detta på samma sätt (se tabell 2.1). Däremot ser vi att andelen kvinnor som instämmer helt i olika motiv för att inte bli företagare genomgående är högre. Störst är denna skillnad när det gäller motiven *saknar intresse för att driva företag*, *saknar affärsidé*, samt *vet inte hur man går till väga*.

TABELL 2.1

Andel av de som inte kan tänka sig bli företagare och som instämmer helt i olika påståenden, uppdelat på kön och bakgrund.

Skäl till att inte kunna tänka sig bli företagare	Kvinnor	Män	Utländsk bakgrund	Svensk bakgrund	Samtliga
Saknar intresse för att driva eget företag	57 %	48 %	53 %	53 %	53 %
Tar för mycket tid och engagemang	49 %	42 %	47 %	46 %	46 %
Saknar affärsidé	44 %	35 %	38 %	40 %	40 %
Mindre trygghet jämfört med anställning	39 %	32 %	42 %	35 %	36 %
För osäkert ekonomiskt	35 %	30 %	40 %	32 %	33 %
Många och krångliga regler att följa	35 %	29 %	39 %	32 %	33 %
Svårare att kombinera arbete med privatliv	33 %	29 %	42 %	29 %	31 %
Vet inte hur man går till väga	29 %	20 %	27 %	25 %	25 %
Svårt att få finansiering till företagsstart	21 %	19 %	29 %	19 %	20 %
Eget företagande är för ensamt	17 %	12 %	18 %	14 %	15 %

Skillnaden mellan kvinnor och män är mindre när det gäller motiven att företagande är *för osäkert ekonomiskt*, att det är *svårt att få finansiering till företagsstart* samt att företagande gör det *svårare att kombinera arbete med privatliv*.

Även när det gäller personer med utländsk respektive svensk bakgrund finns det tydliga skillnader. Personer med utländsk bakgrund tycker i högre utsträckning att företagande är *för osäkert ekonomiskt*, att det är *svårare att kombinera arbete och privatliv* och att det är *svårt att få finansiering till företagsstart*. Jämfört med skillnaden mellan kvinnor och män ser vi därmed ett annat mönster. Personer med utländsk bakgrund anser i högre utsträckning att osäker ekonomi och tillgång till finansiering är viktiga anledningar till att inte kunna tänka sig bli företagare.

TABELL 2.2

Andel av de som inte kan tänka sig bli företagare och som instämmer helt i olika påståenden, uppdelat på ålder.

Skäl till att inte kunna tänka sig bli företagare	18–30 år	31–55 år	56–70 år	Samtliga
Saknar intresse för att driva eget företag	50 %	48 %	61 %	53 %
Tar för mycket tid och engagemang	40 %	48 %	46 %	46 %
Saknar affärsidé	41 %	41 %	39 %	40 %
Mindre trygghet jämfört med anställning	32 %	37 %	37 %	36 %
För osäkert ekonomiskt	31 %	34 %	32 %	33 %
Många och krångliga regler att följa	27 %	30 %	38 %	33 %
Svårare att kombinera arbete med privatliv	29 %	33 %	31 %	31 %
Vet inte hur man går till väga	29 %	22 %	27 %	25 %
Svårt att få finansiering till företagsstart	19 %	17 %	24 %	20 %
Eget företagande är för ensamt	12 %	15 %	16 %	15 %

Äldre personer ser krångliga regler som ett större hinder

Skillnaderna mellan olika åldersgrupper är inte särskilt stora när det gäller varför den svarande inte kan tänka sig att bli företagare. Samtidigt finns det några intressanta skillnader.

Den äldsta åldersgruppen, 56–70 år, saknar i större utsträckning intresse för att driva företag. En större andel bland de äldre tycker även att *många och krångliga regler* är en anledning till att inte vilja bli företagare.

Åldersgruppen 31–55 år särskiljer sig genom att det är en lägre andel som instämmer helt i att *de inte vet hur man går till väga* för att starta företag. Istället ser denna åldersgrupp *ekonomisk osäkerhet* och att *det tar för mycket tid och engagemang* som ett större problem än andra åldersgrupper.

Den yngsta åldersgruppen, 18–30 år, avviker främst från de övriga genom att färre instämmer i motiven att det finns *många och krångliga regler att följa som företagare*, samt att *företagande tar för mycket tid och engagemang*.

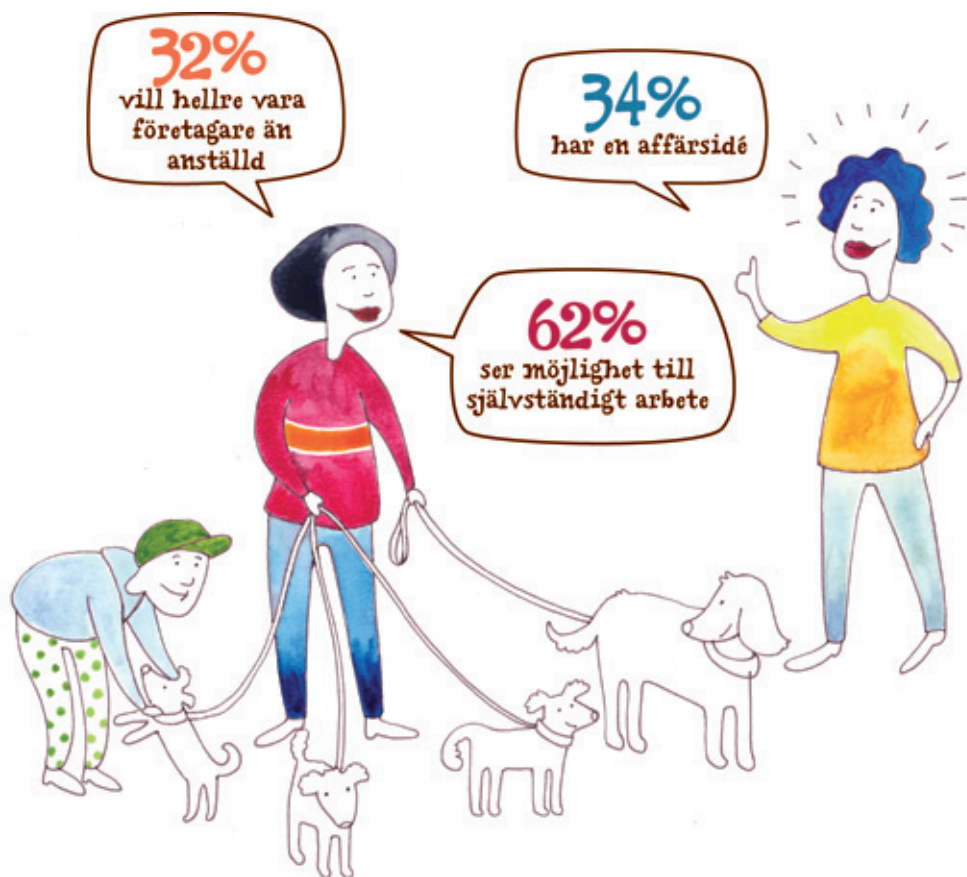
Däremot är det fler unga som svarar att de *inte vet hur man går tillväga* för att starta företag.

Något förenklat kan vi säga att personer i åldern 18–30 år i större utsträckning inte vet hur de startar ett företag. Personer i åldern 31–55 år ser ekonomisk osäkerhet som ett större hinder, och personer i åldern 56–70 år i större utsträckning saknar intresse för att starta företag.

Sammanfattning

I det här kapitlet har vi redovisat hur stor andel av befolkningen i arbetsför ålder 18–70 år som kan tänka sig att bli företagare. Vi har även tittat på olika motiv till varför man inte kan tänka sig att bli företagare. Några resultat som vi väljer att lyfta fram är:

- 49 procent av samtliga personer i åldern 18–70 år kan tänka sig att bli företagare.
- 56 procent av männen kan tänka sig att bli företagare.
- 42 procent av kvinnorna kan tänka sig att bli företagare.
- 68 procent av personer i åldern 18–30 år kan tänka sig att bli företagare.
- Det vanligaste skälet till att inte kunna tänka sig att bli företagare är att personen i fråga saknar intresse för att driva eget företag.
- Kvinnor uppger starkare motiv för att inte starta företag.
- Det är vanligare att personer med utländsk bakgrund uppger ekonomiska hinder som motiv till att inte tänka sig bli företagare.

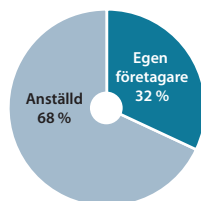

3 Vad vill du helst vara – företagare eller anställd?

I detta kapitel beskrivs hur stor andel av Sveriges befolkning i arbetsför ålder som helst vill vara företagare. Det rör sig här alltså om personer som svarar att de kan tänka sig att bli företagare, och som helst skulle vilja vara företagare om de själva fick välja. Vi går även igenom vilka fördelar de svarande ser med att vara företagare, samt i vilken mån de redan har en affärsidé.

FIGUR 3.1

Andel av befolkningen i åldern 18–70 år som helst vill vara företagare.

En tredjedel vill helst vara företagare

Ungefär en tredjedel (32 procent) av befolkningen i åldern 18–70 år uppger att de helst vill vara företagare (se figur 3.1). Resterande två tredjedelar (68 procent) vill helst vara anställda. Drygt 40 procent föredrar att arbeta i ett privat företag, medan 25 procent helst vill arbeta i offentlig sektor.

Vi kan också konstatera att det är fler som anger att de kan tänka sig bli företagare (se kapitel 2), än som anger att de helst vill vara företagare i sitt yrkesliv. Skillnaden uppgår till 17 procentenheter.

Vanligare att män helst vill vara företagare

Nästan fyra av tio män (39 procent) svarar att de helst vill vara företagare (se tabell 3.1). Motsvarande siffra för kvinnor är 25 procent. Andelen som helst vill vara anställda i ett privat företag är ungefär lika stor bland kvinnor och män. Däremot är det fler kvinnor som föredrar att arbeta inom den offentliga sektorn. Detta mönster kan troligen förklaras av att det är betydligt fler

TABELL 3.1

Andel av befolkningen som helst vill vara företagare, uppdelat på kön, bakgrund och ålder.

Grupp	Företagare	Litet privat företag	Stort privat företag	Offentlig sektor
Kvinnor	25 %	20 %	22 %	33 %
Män	39 %	20 %	24 %	18 %
Utländsk bakgrund	39 %	15 %	20 %	26 %
Svensk bakgrund	31 %	21 %	23 %	25 %
18–30 år	35 %	21 %	24 %	20 %
31–55 år	32 %	19 %	24 %	25 %
56–70 år	28 %	23 %	18 %	31 %
Samtliga	32 %	20 %	23 %	25 %

Anmärkning: I åldersgruppen 56–70 år är det en betydande andel pensionärer som inte känner igen sig i något av alternativen. Då en sysselsättning inte är ett alternativ för denna grupp, blir andelen som helst vill vara företagare högre i förhållande till andelen som tidigare svarat att de kan tänka sig bli företagare, (figur 2.1).

kvinnor som arbetar inom den offentliga sektorn, medan fler män arbetar inom den privata sektorn.

Personer med utländsk bakgrund föredrar i högre utsträckning än personer med svensk bakgrund att vara företagare. Vi ser också att ju yngre personen är, desto vanligare är det att helst vilja vara företagare. Bland personer i åldern 18–30 år vill 35 procent helst vara företagare, jämfört med 28 procent i åldersgruppen 56–70 år. Det motsatta mönstret gäller ifall personen helst vill vara anställd inom offentlig sektor. Ju äldre personen är desto vanligare är det att helst vilja vara anställd inom offentlig sektor.

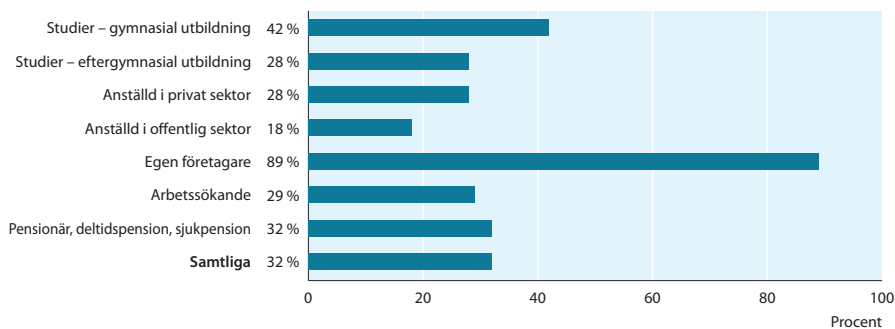
Fler inom privat sektor vill helst vara företagare

Om vi utgår från personens nuvarande sysselsättning kan vi konstatera att de som redan är företagare idag också är den grupp som i störst utsträckning helst vill vara företagare (se figur 3.2). Det är nästan nio av tio personer i denna grupp som helst vill vara företagare.

Utöver de som redan är företagare är det de som för närvarande studerar på gymnasiet som i störst utsträckning helst skulle vilja vara företagare. I denna grupp är det 42 procent som helst vill vara företagare. Bland de som studerar på högskola är denna andel lägre – 28 procent. I övrigt ser vi att de som arbetar inom privat sektor i betydligt högre utsträckning föredrar att vara företagare jämfört med de som arbetar inom offentlig sektor. Det skiljer ungefär tio procentenheter mellan dessa grupper.

FIGUR 3.2

Andel personer som helst vill vara företagare, uppdelat på nuvarande sysselsättning.

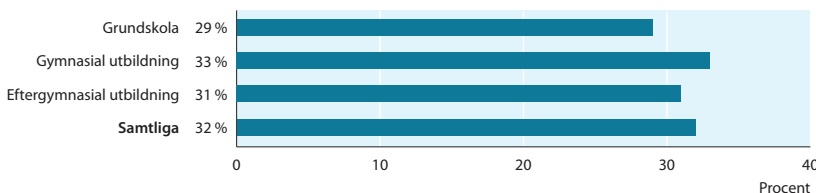

Små skillnader mellan personer med olika utbildning

Skillnaderna är relativt små mellan personer med olika utbildningsbakgrund när det gäller hur stor andel som helst vill vara företagare (se figur 3.3). Högst andel hittar vi bland de som har gymnasium som högsta avslutade

FIGUR 3.3

Andel personer som helst vill vara företagare, uppdelat på utbildningsnivå.

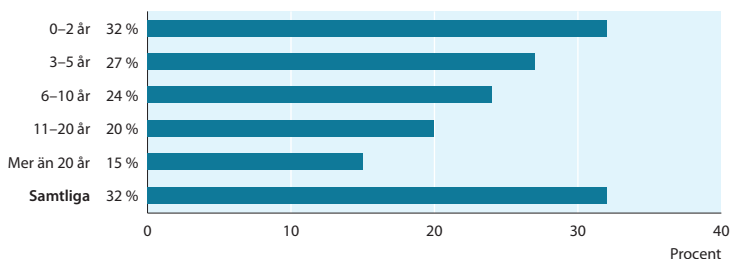
utbildning, men denna grupp ligger ändå bara något över medelvärdet. Lägst andel hittar vi bland de som enbart har gått ut grundskolan.

Färre med lång anställningstid vill vara företagare

Bland personer som varit mer än 20 år på sin nuvarande arbetsplats är det bara 15 procent som helst vill vara företagare (se figur 3.4). Ju kortare tid personen har varit på sin nuvarande arbetsplats desto vanligare är det att helst vilja vara företagare. Bland de som varit 0–2 år på sin nuvarande arbetsplats är det 32 procent som helst vill vara företagare. Samtidigt är frågan indirekt kopplad till personens ålder där en större andel unga personerna helst vill vara företagare.

FIGUR 3.4

Andel personer som helst vill vara företagare, uppdelat på hur länge personen arbetat på sin nuvarande arbetsplats.

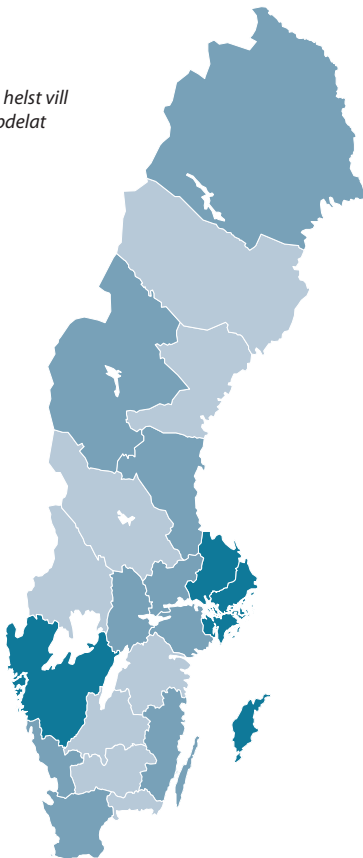
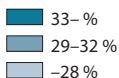
Anmärkning: Frågan har bara ställts till dem som har en anställning, vilket förklarar att alla grupper ligger på eller under medelvärdet för samtliga, som även omfattar studerande med flera.

Stora regionala skillnader

Skillnaderna är relativt stora mellan olika län när det gäller hur stor andel av befolkningen i åldern 18–70 år som helst vill vara företagare (se figur 3.5). Gotlands och Stockholms län ligger i topp på 39 respektive 38 procent. Längst ner hittar vi Västerbottens och Västernorrlands län med 25 respektive 26 procent. I tabellen ser vi att storstadslänen Stockholm och Västra Götaland ligger

Län	Andel
Gotland	39 %
Stockholm	38 %
Uppsala	35 %
Västra Götaland	34 %
Jämtland	32 %
Södermanland	32 %
Samtliga	32 %
Halland	31 %
Kalmar	31 %
Västmanland	31 %
Gävleborg	30 %
Norrbottnen	29 %
Örebro	29 %
Skåne	29 %
Östergötland	28 %
Jönköping	28 %
Dalarna	28 %
Kronoberg	27 %
Blekinge	27 %
Värmland	27 %
Västernorrland	26 %
Västerbotten	25 %

FIGUR 3.5
Andel personer som helst vill vara företagare, uppdelat på län.

högt upp, medan det tredje storstadslandet Skåne ligger i mitten. Även Uppsala län som ingår i Stockholms arbetsmarknadsregion ligger högt.

Vidare kan vi notera att det är ungefär samma län som ligger i topp när det gäller andelen som helst vill vara företagare och när det gäller den bredare frågan om den svarande kan tänka sig att bli företagare. Sambandet är dock inte lika tydligt när det gäller de län som ligger i mitten och längre ner i tabellen.

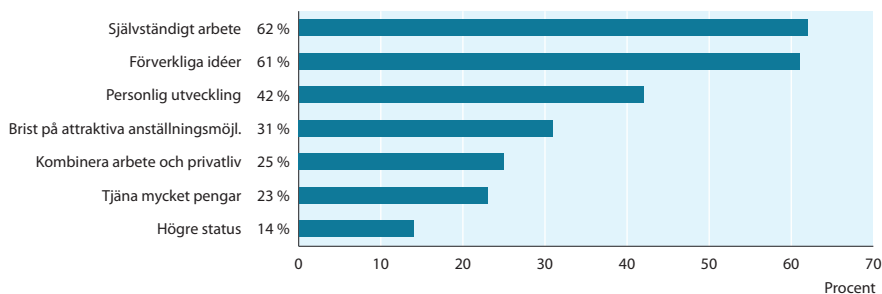
Individuell utveckling viktig drivkraft för att vilja vara företagare

De personer som svarar att de helst vill vara företagare har även fått svara på vilka fördelar de ser med att vara företagare jämfört med att vara anställd. De två faktorer som flest personer ser som fördelar är möjligheten till *självständigt arbete* och att *förverkliga idéer* (se figur 3.6). Över 60 procent av dem som helst vill vara företagare instämmer helt i dessa påståenden. Drygt 40 procent instämmer helt i att företagande ger möjlighet till *personlig utveckling*. De faktorer som ligger högst har alla en koppling till individens utveckling.

Resultaten visar också att relativt få personer ser statusrelaterade fördelar som att *tjäna mycket pengar* och *högre status* som viktiga fördelar med att vara företagare.

FIGUR 3.6

Andel av de som helst vill vara företagare som instämmer helt i olika påståenden.

Kvinnor ser fler fördelar med företagande

Bland de personer som helst vill vara företagare så ser kvinnor i större utsträckning än män fördelar med att vara företagare (se tabell 3.2). Detta gäller positiva faktorer som möjlighet till *självständigt arbete*, att *förverkliga idéer*, *personlig utveckling*, men också en negativ faktor som *brist på attraktiva anställningsmöjligheter*.

TABELL 3.2

Andel av de som helst vill vara företagare som helt instämmer i olika påståenden, uppdelat på kön och bakgrund.

Fördelar med att vara företagare	Kvinnor	Män	Utländsk bakgrund	Svensk bakgrund	Samtliga
Självständigt arbete	68 %	58 %	66 %	61 %	62 %
Förverkliga idéer	67 %	57 %	68 %	59 %	61 %
Personlig utveckling	47 %	40 %	53 %	40 %	42 %
Brist på attraktiva anställningsmöjligheter	36 %	29 %	45 %	28 %	31 %
Kombinera arbete och privatliv	29 %	23 %	35 %	23 %	25 %
Tjäna mycket pengar	20 %	24 %	34 %	20 %	23 %
Högre status	13 %	15 %	23 %	12 %	14 %

Något paradoxalt är det faktum att trots fler män helst vill vara företagare, ser män mindre fördelar med företagande än kvinnor gör. Undantaget är möjligheten att tjäna mycket pengar och högre status, som något oftare lyfts fram av männen.

Personer med utländsk bakgrund ser i större utsträckning fördelar med att vara företagare jämfört med personer med svensk bakgrund. Detta gäller såväl positiva faktorer som möjlighet till *självständigt arbete*, att *förverkliga idéer*, *personlig utveckling*, men också en negativ faktor som *brist på attraktiva anställningsmöjligheter*. När det gäller *brist på attraktiva anställningsmöjligheter* är det betydligt fler personer med utländsk bakgrund (45 procent), som helt instämmer i att detta är en faktor som gör det fördelaktigt att vara företagare, jämfört med de personer som har svensk bakgrund (28 procent). En förklaring till detta kan vara att personer med utländsk bakgrund både har svårare att överhuvudtaget få ett jobb och att få ett jobb som motsvarar kvalifikationerna.

Det är även klart fler personer med utländsk bakgrund som instämmer i att möjligheten att *tjäna mycket pengar* och möjligheten till *högre status* är en fördel jämfört med att vara anställd. Men även i denna grupp är dessa faktorer minst prioriterade.

TABELL 3.3

Andel av de som helst vill vara företagare som helt instämmer i olika påståenden, uppdelat på ålder.

Fördelar med att vara företagare	18–30 år	31–55 år	56–70 år	Samtliga
Självständigt arbete	61 %	61 %	66 %	62 %
Förverkliga idéer	58 %	60 %	65 %	61 %
Personlig utveckling	42 %	44 %	39 %	42 %
Brist på attraktiva anställningsmöjligheter	30 %	31 %	33 %	31 %
Kombinera arbete och privatliv	29 %	22 %	28 %	25 %
Tjäna mycket pengar	23 %	24 %	17 %	23 %
Högre status	19 %	12 %	14 %	14 %

Intressant att notera är att fler kvinnor än män instämmer helt i att möjligheten att *kombinera arbete och privatliv* är en fördel med att vara företagare. Det är också betydligt fler personer med utländsk bakgrund som ser detta som en fördel.

Små skillnader mellan olika åldersgrupper

Skillnaderna mellan olika åldersgrupper är relativt små när det gäller vilka fördelar de svarande ser med att vara företagare (se tabell 3.3). Det är dock färre personer i åldern 55–70 år som helt instämmer i att *tjäna mycket pengar* är en fördel med att vara företagare, och det är även färre personer i åldern 31–55 år som helt instämmer i påståendet att företagande ger bättre möjlighet att *kombinera arbete och privatliv*.

Ett generellt mönster när det gäller vilka fördelar personer i olika åldersgrupper ser med att vara företagare, är att 18–30 åringarna och 31–55 åringarna tenderar att svara ungefär lika, medan den äldsta åldersgruppen avviker mer.

TABELL 3.4

Andel som helt instämmer i olika påståenden, uppdelat på de tre grupperna; vill helst vara företagare, vill helst vara anställd respektive kan inte tänka sig att bli företagare.

Fördelar med att vara företagare	Vill helst vara företagare	Vill helst vara anställd ¹	Kan inte tänka sig bli företagare
Självständigt arbete	62 %	40 %	30 %
Förverkliga idéer	61 %	43 %	34 %
Personlig utveckling	42 %	23 %	18 %
Brist på attraktiva anställningsmöjligheter	31 %	25 %	17 %
Kombinera arbete och privatliv	25 %	11 %	8 %
Tjäna mycket pengar	23 %	15 %	12 %
Högre status	14 %	11 %	9 %

¹ Denna grupp kan tänka sig bli företagare, men vill helst vara anställd.

De som helst vill vara företagare ser också störst fördelar

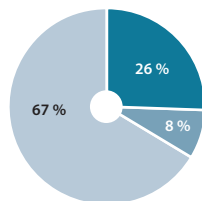
Frågan om vilka fördelar det finns med att vara företagare har även ställts till dem som kan tänka sig att bli företagare men som helst vill vara anställda, samt till dem som överhuvudtaget inte kan tänka sig att bli företagare. I tabell 3.4 jämförs vilka fördelar dessa olika grupper ser med att vara företagare.

Tabellen visar att de personer som helst vill vara företagare också ser störst fördelar med detta. Skillnaderna mellan grupperna är relativt stora. I gruppen som helst vill vara företagare är det ungefär dubbelt så många som instämmer helt i att olika faktorer kan ses som fördelar, jämfört med gruppen som inte kan tänka sig vara företagare. Gruppen som kan tänka sig vara företagare men som helst vill vara anställd ligger någonstans mitt emellan.

Störst är skillnaden när det gäller möjligheten att som företagare *kombinera arbete och privatliv*. Intressant är att alla tre grupperna rangordnar de olika fördelarna med att vara företagare på ungefär samma sätt, men samtidigt anses fördelarna alltså vara olika stora.

FIGUR 3.7

Andel av befolkningen i åldern 18–70 år som har en affärsidé.

- Ja, jag har en affärsidé som jag vill utveckla och arbeta med
- Ja, jag har en affärsidé, men jag vill inte personligen utveckla och arbeta med den
- Nej, jag har inte någon affärsidé

Var tredje person har en affärsidé

Ett av de viktigaste motiven till att bli företagare är att vilja förverkliga sina idéer. I undersökningen har vi därför även ställt frågan om de svarande har någon affärsidé som de skulle vilja utveckla.

Drygt en tredjedel (34 procent) av alla personer i åldern 18–70 år svarar att de har en affärsidé (se figur 3.7). Var fjärde person (26 procent) har en affärsidé som de själva vill utveckla, medan 8 procent svarar att de har en affärsidé men att de inte själva vill utveckla denna. Resterande två tredjedelar har inte någon affärsidé i dagsläget.

Att ha en affärsidé är inte liktydigt med att vilja starta ett företag. Exempelvis kan en del personer som svarar att de har en affärsidé, tänka sig att de ska utveckla denna på den arbetsplats de arbetar på idag. Det är dock betydligt vanligare att personer som helst vill vara företagare har en affärsidé än att de som helst vill vara anställda har det. Drygt hälften (55 procent) av de som helst vill vara företagare har en affärsidé jämfört med en knapp fjärdedel (24 procent) av de som helst vill vara anställda.

Vanligare att personer med utländsk bakgrund har en affärsidé

Det är fler män än kvinnor som har en affärsidé (se tabell 3.5). Av männen uppger 37 procent att de har en affärsidé jämfört med 30 procent av kvinnorna. Bland männen är det också vanligare att ha en affärsidé som man själv skulle vilja utveckla och arbeta med.

Fyra av tio personer (43 procent) med utländsk bakgrund svarar att de har en affärsidé. Bland personer med svensk bakgrund är det bara knappt en tredjedel (32 procent) som har en affärsidé. Hela 31 procent av de personer som har utländsk bakgrund har en affärsidé som de själva vill arbeta med, och ytterligare 12 procent har en affärsidé som de inte personligen vill utveckla.

TABELL 3.5*Andel som har en affärsidé uppdelat på kön, bakgrund och ålder.*

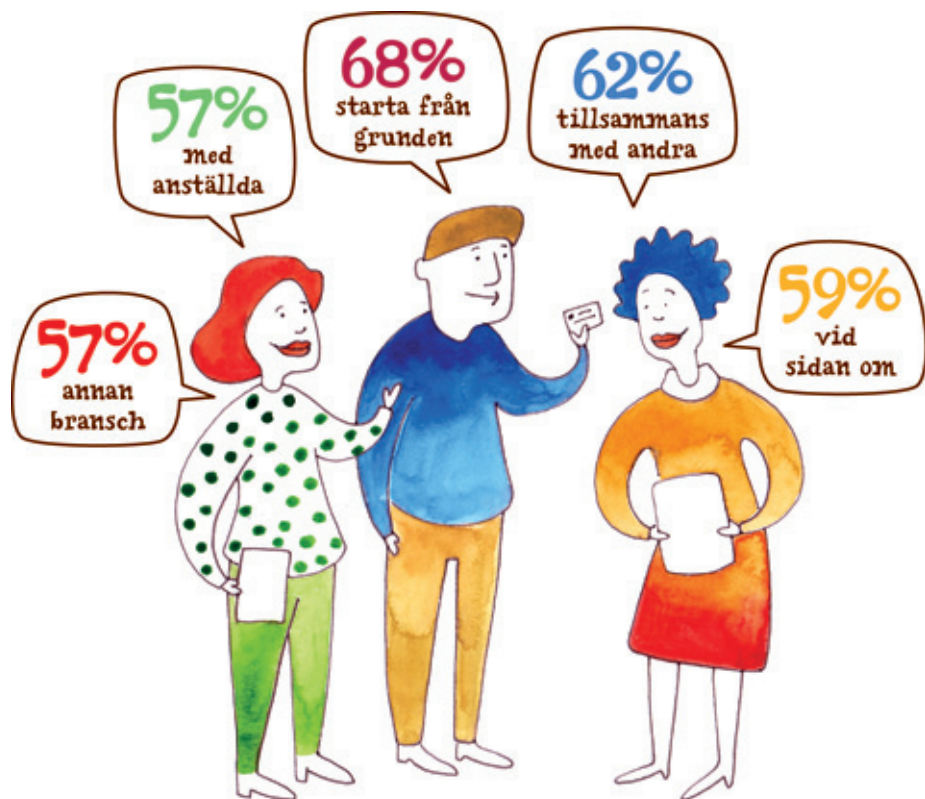
Grupp	Ja, jag har en affärsidé som jag vill utveckla och arbeta med	Ja, jag har en affärsidé, men vill inte utveckla och arbeta med den	Nej, jag har inte någon affärsidé
Kvinnor	22 %	8 %	70 %
Män	29 %	8 %	63 %
Utländsk bakgrund	31 %	12 %	58 %
Svensk bakgrund	25 %	7 %	68 %
18–30 år	25 %	6 %	69 %
31–55 år	28 %	9 %	64 %
56–70 år	21 %	8 %	70 %
Samtliga	26 %	8 %	67 %

Vid en jämförelse mellan olika åldersgrupper kan vi notera att det är vanligare att personer i medelåldern (31–55 år) har en affärsidé.

Sammanfattning

I det här kapitlet har vi redovisat hur stor andel av befolkningen i arbetsför ålder 18–70 år som helst vill vara företagare. Vi har även gått igenom vilka fördelar de svarande ser med att vara företagare samt i vilken mån de redan idag har någon affärsidé. Några resultat som vi väljer att lyfta fram är:

- 32 procent av samtliga personer i åldern 18–70 år kan tänka sig att bli företagare.
- 39 procent av männen vill helst vara företagare.
- 25 procent av kvinnorna vill helst vara företagare.
- 39 procent av de personer som har utländsk bakgrund vill helst vara företagare.
- 31 procent av de personer som har svensk bakgrund vill helst vara företagare.
- Möjlighet till självständigt arbete och att förverkliga idéer uppges vara de största fördelarna med att vara företagare.
- 34 procent av samtliga personer i åldern 18–70 år har en affärsidé.

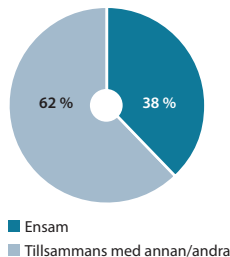

4 Hur vill du driva ditt företag?

I detta kapitel följer vi upp den grupp som svarar att de kan tänka sig att bli företagare med frågor om hur de skulle vilja driva sitt företag. Till exempel om de skulle vilja starta företaget ensamma eller tillsammans med andra, med eller utan anställda, inom samma bransch som personen idag arbetar inom eller en annan bransch. I kapitlet jämför vi även dessa svar med hur småföretag (0–49 anställda) drivs idag. Fakta om hur företagen drivs idag har hämtats från Tillväxtverkets undersökning *Företagens villkor och verklighet 2011*.

FIGUR 4.1

Andel som helst vill starta företag ensam eller tillsammans med andra (av dem som kan tänka sig bli företagare, 18–70 år).

De flesta vill starta företag tillsammans med andra

I undersökningen har frågan ställts huruvida de svarande skulle vilja starta ett företag ensam eller tillsammans med andra. Majoriteten (62 procent) svarar att de helst skulle vilja starta företaget tillsammans med någon eller några andra (se figur 4.1). Synen på om man vill starta företaget ensam eller med andra skiljer sig därmed en del mot hur företag leds idag. Cirka 35 procent av de svenska småföretagen (0–49 anställda) leds idag gemensamt av två eller flera personer.²

¹ *Företagens villkor och verklighet 2011* är en enkätundersökning som ger svar på hur företag upplever sin verklighet inom en rad områden som exempelvis tillväxt, internationalisering, förenkling och hållbarhet. Undersökningen genomfördes av SCB på uppdrag av Tillväxtverket.

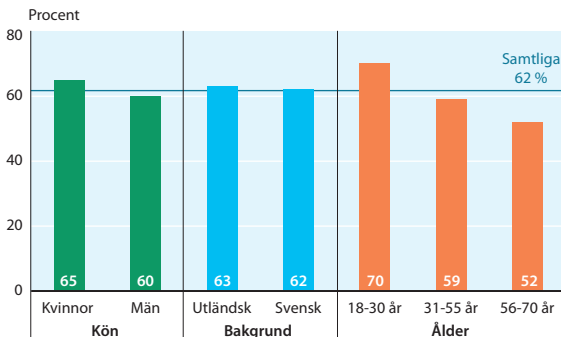
² *Företagens villkor och verklighet 2011*.

Fler unga personer vill starta företag tillsammans med andra

Kvinnor vill i högre utsträckning än män starta företag tillsammans med andra, 65 procent jämfört med 60 procent (se figur 4.2). Likaså är det betydligt fler unga personer som helst vill starta företag tillsammans med andra, 70 procent. Detta kan jämföras med den äldsta åldergruppen där bara 52 procent vill starta företag med några eller några andra.

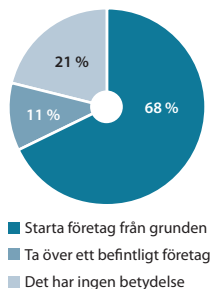
FIGUR 4.2

Andel som helst vill starta företag tillsammans med andra, uppdelat på kön, bakgrund och ålder (av dem som kan tänka sig bli företagare).

FIGUR 4.3

Andel som helst vill starta företag från grunden eller ta över ett befintligt företag (av dem som kan tänka sig bli företagare, 18–70 år).

Vanligast att vilja starta företag från grunden

De flesta vill starta sitt företag från grunden. Det vill nästan 70 procent av de som kan tänka sig bli företagare (se figur 4.3). Samtidigt är det relativt många som också svarar att detta inte har någon betydelse. Att så pass många helst vill starta företaget från grunden kan tänkas hänga ihop med individens föreställning om att bli företagare. Samtidigt vet vi att cirka 80 procent av alla företag som drivs idag har startats från grunden.³ Att köpa eller ta över ett befintligt företag är därmed inte alls lika vanligt som att starta företaget från grunden. Undersökningens resultat ligger därmed i linje med hur det ser ut i befintliga företag.

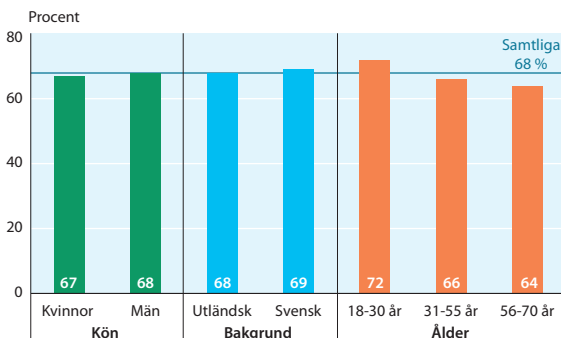
³ Företagens villkor och verklighet 2011.

Unga vill helst starta från grunden

Skillnaderna är relativt små mellan kvinnor och män samt mellan personer med svensk respektive utländsk bakgrund när det gäller att vilja starta företaget från grunden eller ta över ett befintligt företag (se figur 4.4). Mellan 67 och 69 procent i dessa grupper svarar att de vill starta från grunden. Däremot ser vi en större skillnad mellan olika åldersgrupper. Unga personer vill i högre utsträckning starta företaget från grunden.

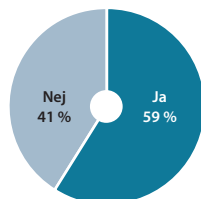
FIGUR 4.4

Andel som helst vill starta företag från grunden, uppdelat på kön, bakgrund och ålder (av dem som kan tänka sig bli företagare).

FIGUR 4.5

Andel som kan tänka sig starta företag vid sidan om sin nuvarande sysselsättning (av dem som kan tänka sig starta företag, 18–70 år).

Anmärkning: Frågan har endast ställts till de personer som idag har en sysselsättning.

Starta företag vid sidan om nuvarande sysselsättning

Att starta och driva ett företag behöver i sig inte utesluta att personen i fråga fortfarande har en anställning (heltid eller deltid). På frågan om de svarande kan tänka sig starta ett företag vid sidan om sin nuvarande sysselsättning, är det 59 procent som svarar ja.⁴ Det kan låta mycket att nästan 60 procent kan tänka sig vara både anställd och företagare samtidigt. Resultaten visar dock inte hur många timmar personen tänker sig arbeta som företagare (eller anställd). Idag är endast 3 procent av alla sysselsatta i Sverige både företagare och anställda.⁵

⁴ Frågan har endast ställt till dem som idag har en sysselsättning och kan tänka sig bli företagare.

⁵ SCB, Arbetskraftundersökningarna 2012.

Fler män kan tänka sig starta företag vid sidan om sin nuvarande sysselsättning

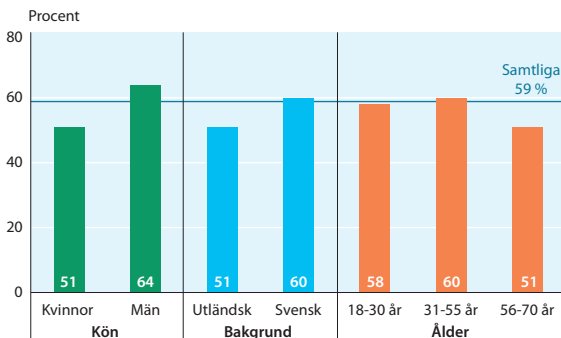
Nästan två av tre män (64 procent) svarar att de skulle kunna tänka sig starta ett företag vid sidan om sin nuvarande sysselsättning. Bland kvinnor är motsvarande siffra 51 procent. Likaså är det färre personer med utländsk bakgrund som kan tänka sig företagande vid sidan om sin nuvarande sysselsättning.

En jämförelse mellan olika åldersgrupper visar att det är färre i den äldsta gruppen (56–70 år) som kan tänka sig företagande vid sidan om sin nuvarande sysselsättning.

FIGUR 4.6

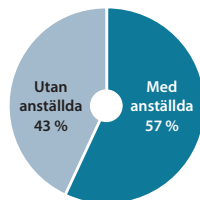
Andel som anger att de kan tänka sig starta företag vid sidan om sin nuvarande sysselsättning, uppdelat på kön, bakgrund och ålder (av dem som kan tänka sig starta företag).

Anmärkning: Frågan har endast ställts till de personer som idag har en sysselsättning.

FIGUR 4.7

Andel som helst vill driva företag med eller utan anställda (av dem som kan tänka sig bli företagare, 18–70 år).

Driva företag med eller utan anställda

I undersökningen har även frågan ställts om den svarande skulle vilja driva företaget med eller utan anställda. Drygt hälften (57 procent) svarar att de helst skulle vilja driva företaget med anställda (se figur 4.7). Att driva företaget med anställda ses därmed inte som någon självklarhet. Även i befintliga företag är det många soloföretagare (företagare utan anställda) som inte vill anställa även om möjligheten fanns. Mindre än 30 procent av soloföretagen idag uppger att de vill växa genom att anställa.⁶

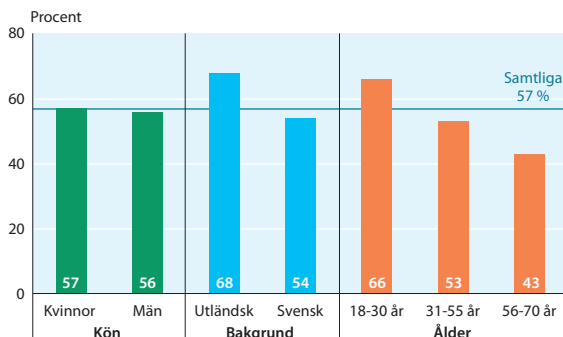
⁶ Företagens villkor och verklighet 2011.

Unga vill helst driva företag med anställda

På frågan om man vill driva företag med eller utan anställda är det ingen direkt skillnad mellan hur kvinnor och män svarar (se figur 4.8). Däremot är det fler personer med utländsk bakgrund som vill driva företag med anställda (68 procent), jämfört med personer med svensk bakgrund (54 procent).

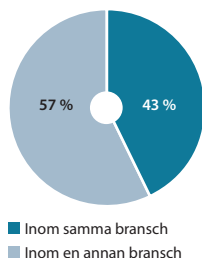
FIGUR 4.8

Andel som helst vill starta företag med eller utan anställda, uppdelat på kön, bakgrund och ålder (av de som kan tänka sig bli företagare).

FIGUR 4.9

Andel som helst vill starta företag inom samma bransch som personen idag arbetar inom eller inom en annan bransch (av dem som kan tänka sig bli företagare, 18–70 år).

Anmärkning: Frågan har endast ställts till de personer som idag har en sysselsättning.

Störst är skillnaden i detta avseende mellan olika åldersgrupper. I den yngsta åldersgruppen, 18–30 år, är det hela 66 procent som helst vill driva företag med anställda. I den äldsta åldersgruppen, 56–70 år, är det bara 43 procent som helst vill driva företag med anställda.

Viljan att driva företag med eller utan anställda kan vara kopplad till vilken typ av företag och inom vilken bransch individen tänker sig starta företag.

Starta inom samma eller en annan bransch

På frågan om de svarande vill starta företag inom samma bransch de redan idag är verksamma inom eller i en annan bransch, svarar 57 procent att de helst vill starta företag inom en annan bransch.⁷ Frågan har även ställts till dem som studerar på högskolenivå. I denna grupp är

⁷ Frågan har endast ställts till dem som idag har en anställning.

det hela 72 procent som vill starta inom samma område som personen idag studerar inom.

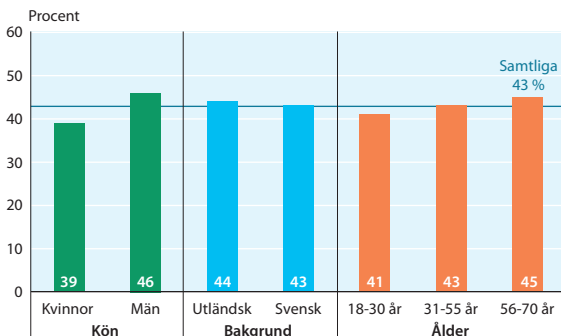
Vanligare att kvinnor vill byta bransch

Fler kvinnor svarar att de helst skulle vilja starta företag inom en annan bransch än den de idag arbetar inom (se figur 4.10). Endast 39 procent av kvinnorna svarar att de helst skulle starta företaget inom samma bransch, vilket kan jämföras med 46 procent av männen.

Skillnaderna mellan hur personer i olika åldersgrupper har svarat är i detta fall små. Äldre personer vill i något större utsträckning starta inom samma bransch som de redan arbetar inom.

FIGUR 4.10

Andel som helst vill starta företag inom samma bransch som personen idag arbetar inom, uppdelat på kön, bakgrund och ålder (av dem som kan tänka sig bli företagare).

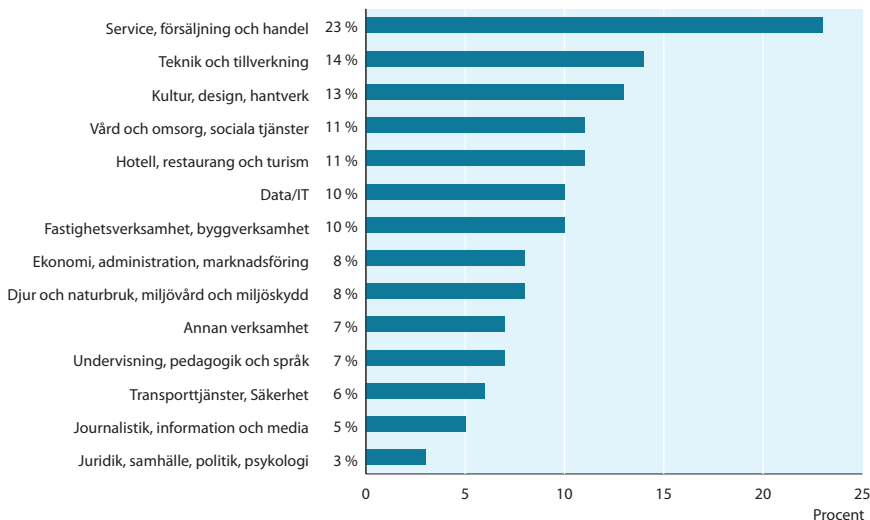

Service, försäljning och handel populäraste branschen

I undersökningen har de svarande även fått ta ställning till inom vilken eller vilka branscher de skulle kunna tänka sig starta företag. Nästan en fjärdedel (23 procent) svarar att de skulle kunna tänka sig starta ett företag inom branschen *Service, försäljning och handel*. Valet av bransch kan tänkas vara styrt av flera olika aspekter som intresse, affärsidé eller tidigare erfarenheter. En möjlig förklaring till att så pass många anger *Service, försäljning och handel* är att det kan upplevas vara en lägre tröskel att starta ett företag inom denna bransch.

FIGUR 4.11

Andel som anger att de skulle kunna tänka sig starta företag inom en specifik bransch (av dem som kan tänka sig bli företagare, 18–70 år).

Anmärkning: Observera att flera alternativ kan anges.

Kvinnor och män väljer olika branscher

I undersökningen ser vi stora skillnader när det gäller inom vilka branscher män och kvinnor kan tänka sig starta företag (se tabell 4.1). Exempelvis kan betydligt fler kvinnor tänka sig starta företag inom *Kultur, design och hantverk* samt *Vård, omsorg och sociala tjänster*. Män svarar i större utsträckning *Teknik och tillverkning* samt *Data och IT*. *Service, försäljning och handel* hamnar i topp både hos kvinnor och män.

En slutsats är att många kvinnor och män gärna vill starta företag inom de branscher där det egna könet av tradition är överrepresenterat. Ett exempel är att många kvinnor vill starta inom *Vård och omsorg* och många män svarar att de kan tänka sig starta inom *Data och IT*. Vidare kan vi dra slutsatsen att fler män vill starta företag inom industrisektorn medan kvinnorna i en högre utsträckning svarar att de skulle vilja starta företag inom tjänstesektorn.

Tabell 4.1 visar enbart skillnaden mellan kvinnor och män. Skillnaderna mellan olika åldersgrupper och mellan personer med svensk respektive utländsk bakgrund är i detta avseende små, och har därför inte tagits med i tabellen.

TABELL 4.1

Andel som anger att de skulle kunna tänka sig starta företag inom en specifik bransch, uppdelat på kön (av dem som kan tänka sig bli företagare).

	Kvinnor	Män	Samtliga
Service, försäljning och handel	28 %	20 %	23 %
Teknik och tillverkning	5 %	20 %	14 %
Kultur, design, hantverk	20 %	8 %	13 %
Vård och omsorg, sociala tjänster	18 %	6 %	11 %
Hotell, restaurang och turism	16 %	7 %	11 %
Data/IT	4 %	14 %	10 %
Fastighetsverksamhet, byggverksamhet	4 %	14 %	10 %
Ekonomi, administration, marknadsföring	8 %	8 %	8 %
Djur och naturbruk, miljövård och miljöskydd	8 %	7 %	8 %
Annan verksamhet	8 %	7 %	7 %
Undervisning, pedagogik och språk	9 %	5 %	7 %
Transporttjänster, Säkerhet	2 %	8 %	6 %
Journalistik, information och media	6 %	5 %	5 %
Juridik, samhälle, politik, psykologi	4 %	2 %	3 %

Sammanfattning

I det här kapitlet har vi följt den grupp som svarar att de kan tänka sig bli företagare och hur de i så fall skulle vilja driva sitt företag. Några resultat som vi väljer att lyfta fram är:

- 62 procent vill starta företag tillsammans med andra.
- 68 procent vill starta från grunden och därmed inte ta över ett befintligt företag.
- 59 procent kan tänka sig starta företag vid sidan om sin nuvarande sysselsättning.
- 57 procent vill driva företag med anställda.
- 57 procent vill starta företag inom en annan bransch än den de idag arbetar inom.

5 Kunskap om företagande

I detta kapitel går vi först igenom vilken betydelse kunskap om företagande har för viljan att vara företagare. Därefter följer en mer detaljerad genomgång av olika frågor som är kopplade till kunskap om företagande. Här tar vi till exempel upp om skolan förmedlat en uppfattning om företagande, om de svarande känner till vad som krävs för att starta företag och vart de skulle vända sig för att få mer information om företagande.

Kunskap stärker viljan att vara företagare

Det finns ett positivt samband mellan kunskap om företagande och viljan att vara företagare. Tabell 5.1 visar att det är betydligt vanligare att helst vilja vara företagare om personen i fråga vet vad som krävs för att starta företag och vart man kan vända sig för att få information om detta.

Bland personer som inte vet vad som krävs för att starta företag uppger bara 18 procent att de helst skulle vilja vara företagare. Motsvarande siffra för de som vet vad som krävs för att starta företag är hela 35 procent. På samma sätt kan vi notera att kunskapen om vart man kan vända sig för att få information om företagande också i hög grad påverkar viljan att vara företagare. Bland dem som vet vart de kan vända sig för att få sådan information är det betydligt vanligare att helst vilja vara företagare.

Däremot ligger andelen som helst vill vara företagare på ungefär samma nivå oavsett om skolan förmedlat en uppfattning om företagande eller inte.

TABELL 5.1

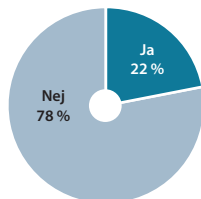
Kunskap kopplat till viljan att helst vara företagare.

	Vill helst vara företagare	Vill helst vara anställd
Vet vad som krävs för att starta företag		
Ja	35 %	65 %
Nej	18 %	82 %
Vet vart man kan vända sig för information om att starta företag		
Ja	38 %	62 %
Nej	24 %	76 %
Har fått uppfattning om företagande i skolan		
Ja	33 %	67 %
Nej	32 %	68 %

Anmärkning: Resultaten gäller personer i åldern 18–70 år.

FIGUR 5.1

Andel av befolkningen i åldern 18–70 år som fått en uppfattning om företagande i skolan.

Få anser att skolan gett en uppfattning om företagande

I *Entreprenörskapsbarometern 2012* har vi ställt frågan om den svarande genom sin skolutbildning fått en uppfattning om hur det är att vara företagare. Det visar sig att bara en mindre andel av befolkningen i åldern 18 till 70 år anser sig ha fått detta (se figur 5.1). Andelen som svarade *ja* på denna fråga var 22 procent och andelen som svarade *nej* var 78 procent.

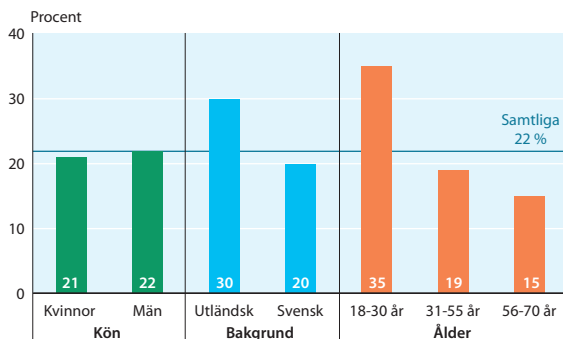
Fler unga har fått en uppfattning om företagande i skolan

I figur 5.2 redovisas svaren på frågan om skolan förmedlat en uppfattning om företagande uppdelat på olika grupper. Skillnaden mellan kvinnor och män är mycket liten i detta avseende. Däremot skiljer det mer mellan personer med svensk respektive utländsk bakgrund. Andelen personer med utländsk bakgrund som svarar att de fått en uppfattning genom skolan är 10 procentenheter högre.

Det finns även en tydlig skillnad mellan olika åldersgrupper. Unga personer anser i betydligt högre grad än äldre att skolan förmedlat en uppfattning om företagande. Andelen personer i åldersgruppen 18–30 år som svarade *ja* är mer än dubbelt så stor jämfört med

FIGUR 5.2

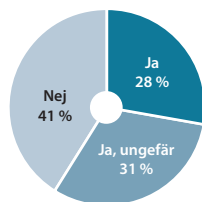
Andel som fått en uppfattning om företagande genom skolan, uppdelat på kön, bakgrund och ålder.

personer i åldern 56 till 70 år. Denna skillnad har sannolikt sin förklaring i samhällsutvecklingen och skolans omvandling.

FIGUR 5.3

Andel av befolkningen i åldern 18–70 år som vet vad som krävs för att starta företag.

Många vet vad som krävs för att starta företag

En majoritet av de svarande i åldern 18–70 år uppger att de vet vad som krävs för att starta företag. Figur 5.3 visar att 28 procent svarade *ja* på frågan om de vet vad som krävs och ytterligare 31 procent svarade *ja ungefär*. Fyra av tio personer anser däremot inte att de vet vad som krävs för att starta företag.

Vanligare att män anger att de vet vad som krävs för att starta företag

Andelen kvinnor som svarar att de vet vad som krävs för att starta företag är betydligt mindre än för män (se tabell 5.2). Framför allt är det färre kvinnor än män som svarat *ja* på denna fråga, 21 procent jämfört med 35 procent av männen. Däremot är det ingen större skillnad mellan män och kvinnor vad gäller svarsalternativet *ja, ungefär*.

Om vi istället fokuserar på personer med utländsk respektive svensk bakgrund är skillnaderna mindre. Något färre, relativt sett, bland personer med utländsk bakgrund säger att de vet vad som krävs för att starta

företag, men samtidigt kan vi konstatera att det är en något högre andel i denna grupp som vet ungefär vad som krävs för att starta ett företag.

Tittar vi på olika åldersgrupper ser vi att andelen i den yngsta gruppen som svarat *ja* är markant lägre än övriga åldersgrupper. Samtidigt är det något fler i den yngsta åldersgruppen som svarar *ja, ungefär*.

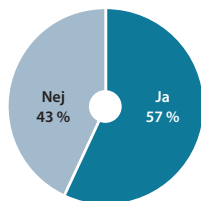
TABELL 5.2

Andel som vet vad som krävs för att starta företag, uppdelat på kön, bakgrund och ålder.

Grupp	Ja	Ja, ungefär	Nej
Kvinnor	21 %	32 %	48 %
Män	35 %	31 %	34 %
Utländsk bakgrund	23 %	34 %	43 %
Svensk bakgrund	28 %	31 %	41 %
18–30 år	20 %	36 %	44 %
31–55 år	30 %	32 %	38 %
56–70 år	32 %	25 %	44 %
Samtliga	28 %	31 %	41 %

FIGUR 5.4

Andel av befolkningen i åldern 18–70 år som vet vart de ska vända sig för att få information om att starta företag.

God kunskap om var det finns information om att starta företag

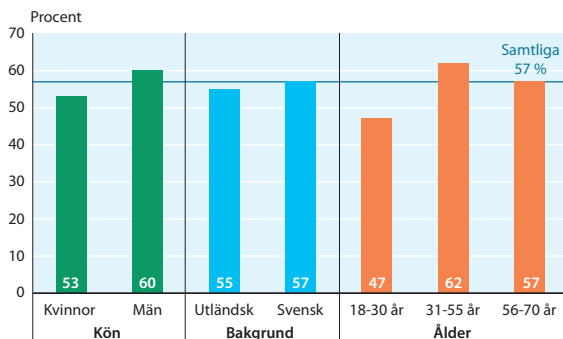
En majoritet av befolkningen i åldern 18–70 år uppger att de vet vart de ska vända sig för att få information om att starta företag. På frågan ”Vet du vart du kan vända dig för att få information om att starta företag?” svarar 57 procent *ja* och 43 procent *nej*.

Medelålders har bäst kunskap om var de hittar information

Totalt sett är skillnaderna mellan olika grupper inte särskilt stora när det gäller frågan om de vet vart de kan vända sig för att få information om att starta företag (se figur 5.5). Kvinnor uppger i lägre utsträckning än män att de vet vart de kan vända sig, skillnaden är i detta fall 7 procentenheter. Skillnaden är betydligt mindre mellan personer med svensk respektive utländsk bakgrund, där det bara skiljer 2 procentenheter.

FIGUR 5.5

Andel som vet vart de kan vända sig för att få information om att starta företag, uppdelat på kön, bakgrund och ålder.

Slutligen kan vi även notera att personer i åldersgruppen 31–55 år i högre utsträckning än andra åldersgrupper vet vart de kan vända sig för att få information om att starta företag (62 procent). Unga personer är de som i minst utsträckning vet vart de kan vända sig (47 procent).

Vart vänder man sig för att få information?

Som vi redan har konstaterat vet en majoritet av befolkningen i åldern 18–70 år vart de kan vända sig för att få information om att starta företag. Frågan är då till vem potentiella och blivande företagare skulle vända sig för att få sådan information.

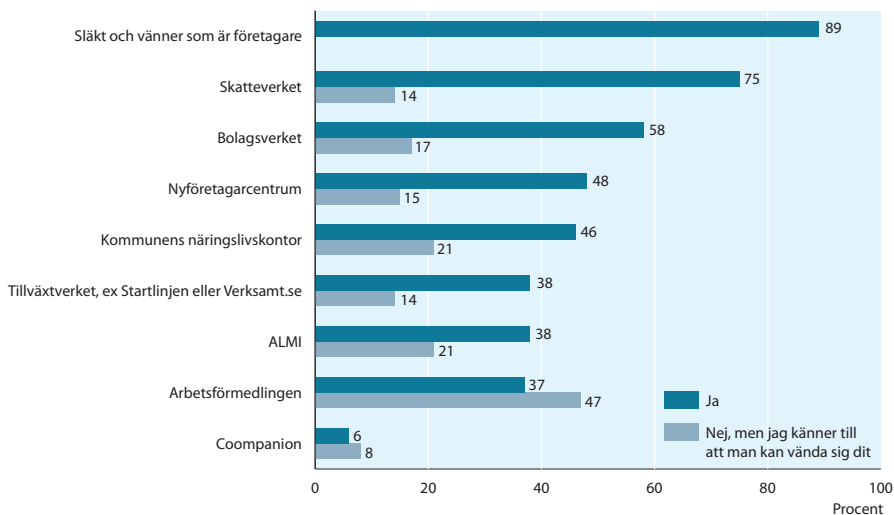
Vanligast är att de svarande skulle vända sig till släkt och vänner för att veta mer om företagande, nästan nio av tio personer i åldern 18–70 år uppger detta. Det tyder på att släkt och vänner för många är ett första steg på vägen mot ökad kunskap om företagande.

De aktörer som flest skulle vända sig till är Skatteverket och Bolagsverket, vilket är naturligt med tanke på att frågor som bolagsregistrering och beskattning berör alla företag och företagare. Hela 75 procent skulle vända sig till Skatteverket, medan 58 procent skulle vända sig till Bolagsverket. Därefter kommer lokala aktörer som Nyföretagarcentrum och kommunen, dit knappt hälften säger att de skulle vända sig.

På något lägre nivåer finner vi nationella och regionala aktörer som Tillväxtverket, Almi och Arbetsförmedlingen. Knappt 40 procent skulle vända sig till dessa aktörer. Anmärkningsvärt är att nästan hälften uppger att de känner till att de kan vända sig till Arbetsförmedlingen, men att de ändå inte skulle göra detta. Avslutningsvis finner vi att 6 procent uppger att de skulle vända sig till Coompanion.

FIGUR 5.6

Andel som anger att de skulle vända sig till olika aktörer respektive släkt och vänner för att få information om att starta företag (18–70 år).

Vanligast att vända sig till Skatteverket

Totalt sett är skillnaderna mellan olika grupper inte så stora när det gäller vart de svarande skulle vända sig för att få mer information om att starta företag (se tabell 5.3). Vi kan dock konstatera att andelen kvinnor som skulle vända sig till Nyföretagarcentrum och Arbetsförmedlingen är cirka 10 procentenheter större än bland män. Dessutom finner vi att kvinnor i högre utsträckning än män skulle vända sig till släkt och vänner.

TABELL 5.3

Andel som anger att de skulle vända sig till släkt och vänner respektive olika aktörer för att få information om att starta företag, uppdelat på kön och bakgrund.

	Kvinnor	Män	Utländsk bakgrund	Svensk bakgrund	Samtliga
Släkt och vänner	92 %	87 %	91 %	89 %	89 %
Skatteverket	74 %	75 %	77 %	75 %	75 %
Bolagsverket	56 %	59 %	57 %	58 %	58 %
Nyföretagarcentrum	53 %	44 %	52 %	48 %	48 %
Kommunens näringslivskontor	48 %	44 %	50 %	45 %	46 %
Tillväxtverket (Startlinjen eller Verksam.se)	39 %	37 %	41 %	37 %	38 %
ALMI företagspartner AB	39 %	37 %	31 %	39 %	38 %
Arbetsförmedlingen	43 %	32 %	50 %	35 %	37 %
Coompanion	6 %	6 %	8 %	6 %	6 %

Anmärkning: Frågan har endast besvarats av dem som tidigare svarat att de vet vart de skulle vända sig för att få information om att starta företag.

Vid en jämförelse mellan personer med utländsk respektive svensk bakgrund finner vi både intressanta likheter och skillnader. När det gäller myndigheter som Skatteverket och Bolagsverket är skillnaderna mellan dessa grupper små. En något högre andel med utländsk bakgrund uppger dock att de skulle vända sig till Nyföretagarcentrum, kommunen och Tillväxtverket. Däremot uppger färre personer med utländsk bakgrund att de skulle vända sig till Almi. Avslutningsvis kan vi konstatera att den största skillnaden gäller Arbetsförmedlingen. I gruppen med utländsk bakgrund uppger 50 procent att de skulle vända sig dit, vilket är 15 procentenheter mer än motsvarande andel bland personer med svensk bakgrund.

Färre unga skulle vända sig till Almi

I tabell 5.4 ser vi att personens ålder påverkar vart man skulle vända sig för att få information om att starta företag. Yngre personer är mer benägna att fråga släktingar och vänner än äldre personer. Däremot verkar myndig-

TABELL 5.4

Andel som anger att de skulle vända sig till släkt och vänner respektive olika aktörer för att få information om att starta företag, uppdelat på ålder.

	18–30 år	31–55 år	56–70 år	Samtliga
Släkt och vänner	94 %	90 %	83 %	89 %
Skatteverket	72 %	77 %	74 %	75 %
Bolagsverket	56 %	60 %	55 %	58 %
Nyföretagarcentrum	39 %	51 %	49 %	48 %
Kommunens näringslivskontor	36 %	46 %	54 %	46 %
Tillväxtverket (Startlinjen eller Verksam.se)	36 %	39 %	38 %	38 %
ALMI företagspartner AB	22 %	42 %	42 %	38 %
Arbetsförmedlingen	41 %	39 %	32 %	37 %
Coompanion	7 %	6 %	5 %	6 %

Anmärkning: Frågan har endast besvarats av dem som tidigare svarat att de vet vart de skulle vända sig för att få information om att starta företag.

heterna Skatteverket, Bolagsverket och Tillväxtverket vara mer åldersneutrala som informationskällor. Äldre vänder sig i högre grad till Nyföretagarcentrum och kommunen och yngre personer i högre grad till Arbetsförmedlingen.

Den största skillnaden mellan åldersgrupperna gäller Almi. Äldre personer uppger i en betydligt större utsträckning att de skulle vända sig dit. I det fallet skiljer det 20 procentenheter mellan gruppen 18–30 år och övriga två åldersgrupper.

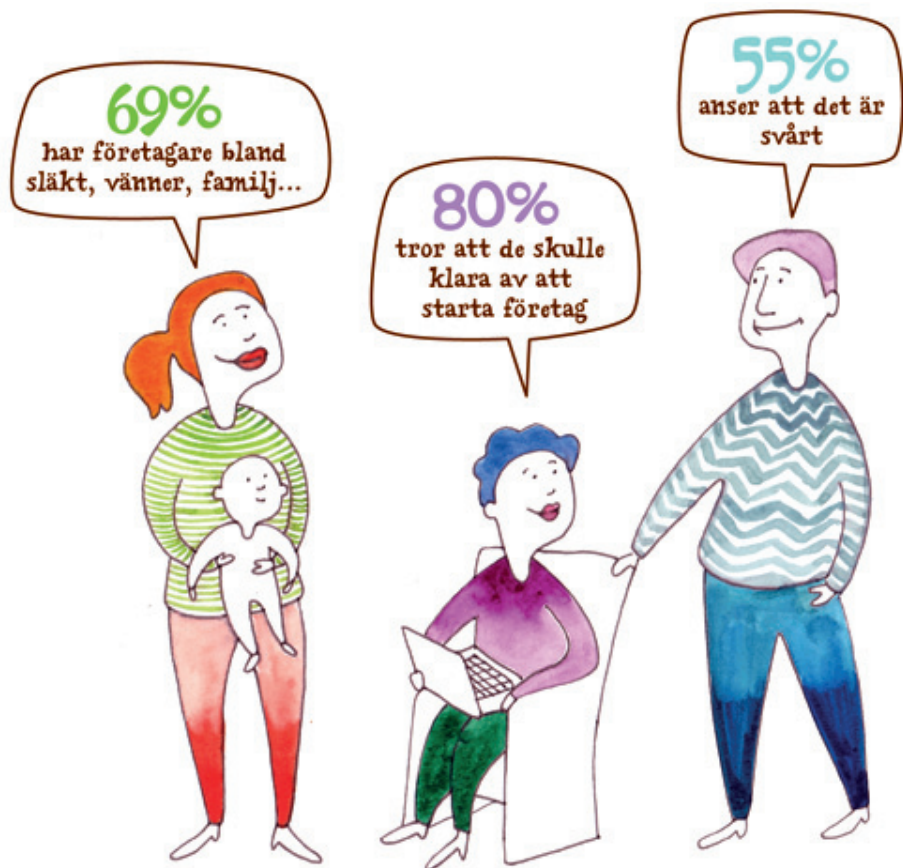
På en övergripande nivå kan vi alltså konstatera att det finns tydliga och intressanta skillnader mellan olika grupper när det gäller vart de skulle vända sig för mer information om att starta företag. Oavsett kön, bakgrund eller ålder finner vi små eller inga skillnader när det gäller myndigheterna Skatteverket, Bolagsverket och Tillväxtverket. Kvinnor, personer med utländsk bakgrund och yngre personer skulle i högre utsträckning vända sig till Arbetsförmedlingen jämfört med övriga

personer. När det gäller Almi uppger relativt sett fler äldre personer samt personer med svensk bakgrund att de skulle vända sig dit.

Sammanfattning

I det här kapitlet har vi gått igenom vilken betydelse kunskap om företagande har för viljan att vara företagare. Vi har också gått igenom hur andra frågor är kopplade till kunskap om företagande. Några resultat som vi väljer att lyfta fram är:

- 22 procent av befolkningen i åldern 18–70 år har fått en uppfattning om företagande genom skolan. 35 procent av 18–30 åringarna har fått en uppfattning om företagande under sin skoltid jämfört med 15 procent av 56–70 åringarna.
- 28 procent vet vad som krävs för att starta företag. Ytterligare 31 vet ungefär vad som krävs.
- 57 procent vet vart de skulle vända sig för att få information om att starta företag.
- 89 procent skulle vända sig till släkt och vänner för att få information om att starta företag.
- 75 procent skulle vända sig till Skatteverket för att få information om att starta företag.
- Av de som vet vad som krävs för att bli företagare vill 35 procent helst vara företagare. Motsvarande siffra för dem som inte vet vad som krävs är 18 procent.

6 Attityder till företagande

Föregående kapitel handlade bland annat om kopplingen mellan kunskap och viljan att vara företagare. Detta kapitel inleds med att vi tittar närmare på en närliggande fråga, nämligen vilken betydelse attityder har för viljan att vara företagare. Därefter följer en mer detaljerad genomgång av olika frågor som är kopplade till attityder om företagande. Exempel på sådana frågor är om de svarande upplever att det är enkelt eller svårt att starta företag, om skolan uppmuntrar till företagande, samt om de har släkt och vänner som är företagare.

Attityder betydelsefulla för viljan att bli företagare

Omgivningen har stor betydelse för individers vilja att vara företagare. Vi ser i tabell 6.1 att personer som anser att de uppmuntras att bli företagare i skolan också i större uträkning hellre vill vara företagare än anställda. Skillnaden är i detta fall 9 procentenheter mellan de som anser sig blivit respektive inte blivit uppmuntrade i skolan.

Vi kan också konstatera att förekomsten av förebilder har stor betydelse för inställningen till företagande. Av dem som uppger att de har företagare bland familj, släkt och vänner är också andelen som själva helst vill vara företagare högre. Denna andel är 10 procentenheter större jämfört med de personer som inte har en närstående som är företagare.

Vidare ser vi att personer som tror att de skulle klara av att starta företag, också i mycket högre utsträckning vill vara företagare. På samma sätt är det en större andel som vill vara företagare bland dem som har uppfattningen att det är enkelt att starta ett företag.

TABELL 6.1

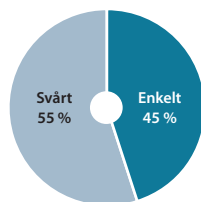
Attityder kopplat till viljan att helst vara företagare.

	Vill helst vara företagare	Vill helst vara anställd
Har uppmuntrats att bli företagare i skolan		
Ja	39 %	61 %
Nej	30 %	70 %
Har företagare bland närstående		
Ja	35 %	65 %
Nej	25 %	75 %
Tror att man skulle klara av att starta ett företag*		
Ja	30 %	70 %
Nej	7 %	93 %
Har uppfattning att det är enkelt starta företag		
Ja	38 %	62 %
Nej	29 %	71 %

* Denna fråga besvarades inte av de som redan är företagare.

FIGUR 6.1

Andel som tror att det är enkelt respektive svårt att starta företag.

Drygt hälften tror att det är svårt att starta företag

I föregående kapitel visade vi att 41 procent av de svarande inte vet vad som krävs för att starta företag. I figur 6.1 har vi i istället frågat om de svarande tror att det är enkelt eller svårt att starta ett företag. Drygt hälften (55 procent) har uppfattningen att det är svårt att starta företag.

Vanligare att kvinnor tror att det är svårt att starta företag

Uppfattningen om det är enkelt eller svårt att starta företag varierar mellan olika grupper (se tabell 6.2). En större andel kvinnor tror att det är svårt att starta företag, jämfört med män. Skillnaden mellan män och kvinnor är i detta avseende 15 procentenheter.

Vi ser även att personer med utländsk bakgrund i högre grad tror att det är svårt att starta företag än personer med svensk bakgrund, 64 procent jämfört 53 procent.

Unga personer anser i större utsträckning att det är svårt att starta företag. Personer i åldern 31–55 år är den åldersgrupp där störst andel har uppfattningen att det är enkelt att starta företag (50 procent).

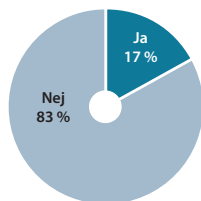
TABELL 6.2

Andel som tror att det är enkelt respektive svårt att starta företag, uppdelat på kön, bakgrund och ålder.

Grupp	Enkelt	Svårt
Kvinnor	37 %	63 %
Män	52 %	48 %
Utländsk bakgrund	36 %	64 %
Svensk bakgrund	47 %	53 %
18–30 år	37 %	63 %
31–55 år	50 %	50 %
56–70 år	45 %	55 %
Samtliga	45 %	55 %

FIGUR 6.2

Andel som har uppmuntrats att bli företagare under sin tid i skolan.

Få personer har uppmuntrats i skolan att bli företagare

Tidigare har vi ställt frågan om den svarande har fått kunskap om företagande i skolan. Denna fråga handlar istället om personen har uppmuntrats att bli företagare i skolan.

Totalt sett är det en bara en liten andel av Sveriges befolkning som uppmuntrats att bli företagare under sin tid i skolan (se figur 6.2). Av samtliga personer mellan 18 och 70 år uppger 17 procent att de uppmuntrats att bli företagare under sin skoltid.

Fler unga har uppmuntrats

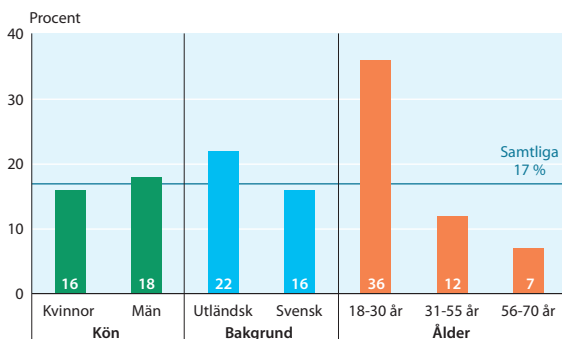
Det finns vissa skillnader mellan olika grupper när det gäller ifall de svarande har uppmuntrats att bli företagare i skolan (se figur 6.3). Vi kan dock konstatera att skillnaden mellan kvinnor och män är liten i detta avseende. Däremot är skillnaden mellan personer med utländsk respektive svensk bakgrund större. Personer med utländsk bakgrund anger i högre grad att de blivit uppmuntrade under sin skoltid att bli företagare, 22 procent jämfört med 16 procent för personer med svensk bakgrund.

Jämför vi olika åldergrupper ser vi att unga personer i betydligt större utsträckning anser att de i skolan uppmuntrats till företagande. I åldersgruppen 18–30 år

uppges 36 procent att skolan uppmuntrade till företagande, motsvarande siffra för åldersgruppen 56–70 år är bara 7 procent. Att unga personer känner sig mer uppmuntrade av skolan att bli företagare har troligen sin naturliga förklaring i samhällsutvecklingen och strukturomvandlingen på arbetsmarknaden.

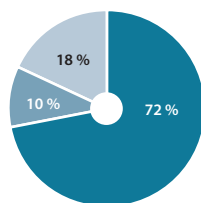
FIGUR 6.3

Andel som har uppmuntrats att bli företagare under sin tid i skolan, uppdelat på kön, bakgrund och ålder.

FIGUR 6.4

Andel som anger att kontakten med en närstående företagare medfört en positiv eller negativ uppfattning om företagande.

- Huvudsakligen positiv
- Huvudsakligen negativ
- Ingen uppfattning

Anmärkning: Frågan har bara ställts till de personer som uppges att de har en närstående som är företagare.

Förebilder ger ofta en positiv bild av företagande

I *Entreprenörskapsbarometern 2012* ställs frågan ”Har du någon i familjen, släkten eller vänner som är företagare?”. Av samtliga personer mellan 18 och 70 år uppges 69 procent att de har en företagare bland familj, släkt och vänner.

De personer som har en närstående som är företagare har sedan fått en följdfråga om kontakten med denna person gett dem en huvudsakligen positiv eller negativ uppfattning om företagande. En klar majoritet, 72 procent, uppges att kontakten med närstående företagare i huvudsak gett dem en positiv bild av företagande (se figur 6.4). Bara 10 procent uppges att kontakten gett en negativ bild. Knappt var femte person (18 procent) svarar också att de inte har någon uppfattning om kontakten varit positiv eller negativ.

Fler kvinnor har fått en positiv uppfattning av närstående företagare

Kvinnor uppger i något högre utsträckning än män att kontakten med en närstående person som är företagare inneburit att de fått en positiv uppfattning om företagande (se tabell 6.3). Även personer med svensk bakgrund har i något större utsträckning fått en positiv uppfattning genom en närstående företagare.

TABELL 6.3

Andel som anger att kontakten med en närstående företagare medfört en positiv eller negativ uppfattning företagande, uppdelat på kön, bakgrund och ålder.

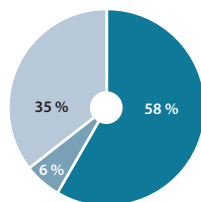
Anmärkning: Frågan har bara ställts till de personer som uppger att de har en närstående som är företagare.

Grupp	Huvudsakligen positiv	Huvudsakligen negativ	Ingen uppfattning
Kvinnor	74 %	11 %	15 %
Män	70 %	9 %	21 %
Utländsk bakgrund	69 %	12 %	20 %
Svensk bakgrund	73 %	10 %	18 %
18–30 år	76 %	10 %	14 %
31–55 år	70 %	11 %	19 %
56–70 år	72 %	9 %	19 %
Samtliga	72 %	10 %	18 %

Den tydligaste skillnaden gäller dock olika åldersgrupper. Personer i åldern 18–30 år uppger i högre grad att de fått en positiv uppfattning om företagande genom kontakter med närstående som är företagare jämfört med övriga åldersgrupper.

FIGUR 6.5

Andel av befolkningen i åldern 18–70 år som anser att attityden till företagande i den egna kommunen huvudsakligen är positiv respektive negativ.

■ Huvudsakligen positiv
 ■ Huvudsakligen negativ
 ■ Ingen uppfattning

Positiva attityder till företagande i den egna kommunen

En majoritet, 58 procent, anser att attityden till företagande i den egna kommunen i huvudsak är positiv.¹ Samtidigt har en tredjedel ingen uppfattningen om detta. En mycket liten andel, 6 procent, anser att attityden till företagande huvudsakligen är negativ i den egna kommunen.

¹ Den fråga som ställts är: "Hur tycker du att attityden till företagande är i din kommun?".

Färre unga har en uppfattning om attityden till företagande i kommunen

Uppfattningen om hur attityden till företagande är i den egna kommunen i den egna kommunen skiljer sig relativt mycket mellan olika grupper (tabell 6.4). Fler män än kvinnor anser att attityden är positiv. Personer med svensk bakgrund tycker i högre grad än personer med utländsk bakgrund att attityden i kommunen är positiv.

Störst skillnad återfinns mellan olika åldersgrupper. En betydligt högre andel i den äldsta åldersgruppen tycker att attityden i hemkommunen är positivt jämfört med den yngsta, 66 procent jämfört 48 procent. Samtidigt är det viktigt att framhålla att andelen unga som anser att attityderna är negativa inte är högre jämfört med övriga åldersgrupper. Personer mellan 18–30 år verkar helt enkelt inte ha bildat sig en uppfattning om den lokala attityden i samma utsträckning som de andra två åldersgrupperna. Bland de yngsta har 47 procent ingen uppfattning i frågan jämfört med 27 procent bland de äldsta.

TABELL 6.4

Andel som anger att attityden till företagande i den egna kommunen huvudsakligen är positiv respektive negativ, uppdelat på kön, bakgrund och ålder.

Grupp	Huvudsakligen positiv	Huvudsakligen negativ	Ingen uppfattning
Kvinnor	55 %	6 %	39 %
Män	61 %	7 %	32 %
Utländsk bakgrund	52 %	9 %	39 %
Svensk bakgrund	59 %	6 %	35 %
18–30 år	48 %	5 %	47 %
31–55 år	59 %	7 %	35 %
56–70 år	66 %	8 %	27 %
Samtliga	58 %	6 %	35 %

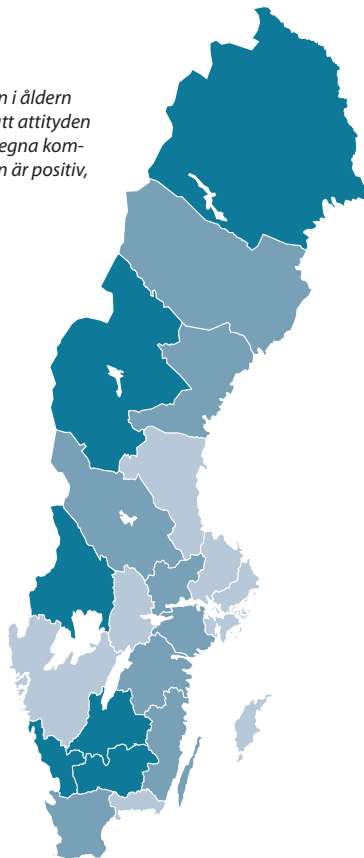
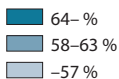
Stora skillnader mellan länen

Det finns relativt stora regionala skillnader när det gäller frågan om hur de svarande upplever att attityden till företagande är i hemkommunen (se figur 6.6). I Jönköpings län är det hela 69 procent som upplever att det finns en positiv attityd till företagande i den egna

Län	Andel
Jönköping	69 %
Kronoberg	67 %
Norrbottnen	66 %
Jämtland	65 %
Värmland	65 %
Halland	64 %
Östergötland	62 %
Västerbotten	61 %
Dalarna	60 %
Södermanland	59 %
Skåne	59 %
Kalmar	58 %
Samtliga	58 %
Västernorrland	58 %
Västmanland	58 %
Uppsala	57 %
Gotland	57 %
Stockholm	56 %
Västra Götaland	55 %
Blekinge	51 %
Gävleborg	51 %
Örebro	50 %

FIGUR 6.6

Andel av befolkningen i åldern 18–70 år som anger att attityden till företagande i den egna kommunen huvudsakligen är positiv, uppdelat på län.

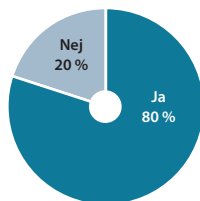
kommunen. Även Kronobergs och Norrbottens län ligger högt i detta avseende. Lägst ligger Örebro, Gävleborgs och Blekinge län. Här upplever bara ungefär 50 procent av befolkningen i arbetsför ålder att attityden till företagande i den egna kommunen är positiv. Intressant att notera är att de båda storstadslänen Stockholm och Västra Götaland ligger under rikssnittet i detta avseende, medan det tredje storstadslänet, Skåne, ligger strax över genomsnittet för landet.

En annan reflektion är att de län som ligger i topp när det gäller attityden till företagande i den egna kommu-

nen inte är de samma som ligger i topp när det gäller andelen som helst vill vara företagare respektive skulle kunna tänka sig att bli företagare.

FIGUR 6.7

Andel av befolkningen i åldern 18–70 år som tror att de skulle klara av att starta företag.

Hög tilltro till den egna förmågan att starta företag

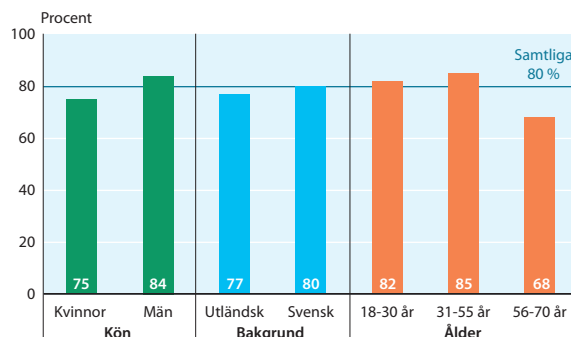
Tidigare i detta kapitel kunde vi konstatera att en majoritet (55 procent) av befolkningen mellan 18 och 70 år anser att det är svårt att starta företag. Trots detta är det en mycket hög andel, 80 procent, som anser att de skulle klara av att starta företag (se figur 6.7). Den upplevda svårigheten att starta företag verkar alltså inte i någon större utsträckning påverka tilltron till den egna förmågan att faktiskt starta ett företag.

Äldre personer tror i mindre utsträckning att de skulle klara av att starta företag

Tilltron till den egna förmågan när gäller att starta företag varierar något mellan olika grupper (se figur 6.8). Män uppger i högre utsträckning än kvinnor att de skulle klara av att starta ett företag. Skillnaden är i detta fall 9 procentenheter. I detta avseende är skillnaden mellan personer med svensk respektive utländsk bakgrund mindre än mellan kvinnor och män.

FIGUR 6.8

Andel som tror att de skulle klara av att starta ett företag, uppdelat på kön, bakgrund och ålder.

Vid en jämförelse mellan olika åldersgrupper när det gäller tilltron till den egna förmågan att starta företag ser vi en tydlig skiljelinje mellan den äldsta åldergruppen och övriga två åldersgrupper. Äldre personer uppger i lägre utsträckning att de skulle klara av att starta ett företag. Skillnaden med avseende på åldersgrupp är som mest 17 procentenheter.

Sammanfattning

I det här kapitlet har vi gått igenom hur attityderna till företagande påverkas av olika faktorer som till exempel om den svarande har uppfattningen att det är enkelt eller svårt att starta företag. Några resultat som vi väljer att lyfta fram är:

- 55 procent av befolkningen i åldern 18–70 år anser att det är svårt att starta företag.
- 17 procent har under sin skoltid uppmunrats att starta företag.
- 69 procent har en företagare bland familj, släkt och vänner.
- 58 procent anser att attityden till företagande i den egna kommunen är positiv.
- 80 procent uppger att de skulle klara av att starta företag.

7 Förändringar över tid

I detta kapitel försöker vi ge en samlad bild av hur attityden till företagande har förändrats över tid. Resultaten från *Entreprenörskapsbarometern 2012* jämförs med resultaten från motsvarande undersökning som genomfördes 2004. Vid båda dessa tillfällen har frågorna ställts till hela befolkningen i arbetsför ålder, 18–70 år.

Kunskapen om företagande har ökat

Till att börja med kan vi konstatera att kunskapen om företagande och tron på den egna förmågan att klara av att starta företag har ökat mellan år 2004 och 2012, (se figur 7.1). Det är exempelvis fler som känner till vad som krävs för att bli företagare och fler som tror att de skulle klara av att starta företag. Även andelen som säger sig veta vart man kan vända sig för att få information om företagande har ökat.

På de två frågor som berör om den svarande kan tänka sig att bli företagare respektive helst vill vara företagare, ser vi samtidigt ett något motsägelsefullt resultat. Andelen som svarar *ja* på den bredare och mer generella frågan om man kan tänka sig att bli företagare har minskat mellan år 2004 och 2012. I denna fråga ställs inte företagande mot andra alternativ som till exempel att vara anställd.

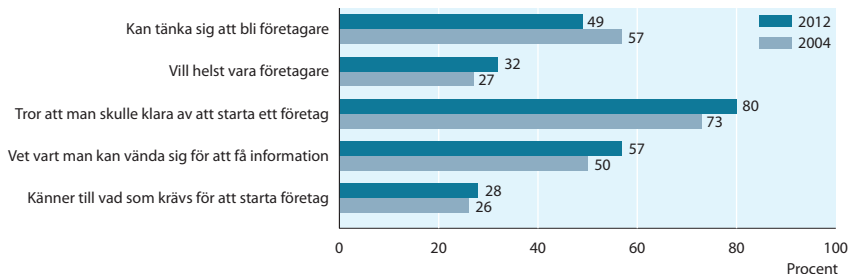
Däremot har andelen som säger att de helst skulle vilja vara företagare ökat. Här ställs företagande mot alternativet att vara anställd i ett privat företag¹ eller i offentlig sektor.² Denna fråga är alltså mer specifik och de svarande tvingas välja mellan olika alternativ.

1 Den svarande kan både ange alternativet att vara anställd i ett litet respektive stort privat företag.

2 Den svarande kan både ange alternativet att vara anställd av staten eller kommun/landsting.

FIGUR 7.1

Förändringar över tid, år 2004 och 2012 (18–70 år).

Anmärkning: Skillnaden är statistiskt signifikant inom samtliga frågor på en enprocentnivå.

Förändringar i viljan att bli företagare

I detta avsnitt redovisar vi mer i detalj hur olika grupper (kön, bakgrund och ålder) har svarat på den mer generella frågan om de kan tänka sig att bli företagare, samt på den mer specifika frågan om vad man helst vill vara – företagare eller anställd.

Färre kan tänka sig att bli företagare ...

Svaren på frågan om man kan tänka sig att bli företagare ger en bred bild av den generella inställningen till företagande utan hänsyn till personliga prioriteringar eller olika hinder och begränsningar.

Andelen som svarar att de kan tänka sig att bli företagare har minskat i de flesta grupper mellan 2004 och 2012 (se tabell 7.1). Den enda grupp där denna andel inte har minskat är personer i åldern 56–70 år, vilket är den åldersgrupp där lägst andel kan tänka sig att bli företagare. I övriga åldersgrupper, för båda könen och för personer födda i Sverige eller utomlands har andelen som kan tänka sig att bli företagare minskat med 5–8 procentenheter mellan år 2004 och 2012.

I övrigt kan nämnas att betydligt fler män än kvinnor kan tänka sig att bli företagare, det gäller både år 2004 och 2012. Vid båda undersökningstillfällena är det även en något större andel personer som är födda utomlands än personer födda i Sverige som kan tänka sig att bli företagare.³

TABELL 7.1

Andel år 2004 och 2012 som kan tänka sig att bli företagare, uppdelat på kön, härkomst och ålder.

Anmärkning: Skillnaden är statistiskt signifikant för samtliga grupper på en femprocentsnivå.

Grupp	2004	2012
Kvinnor	49 %	42 %
Män	64 %	56 %
Födda utomlands	58 %	50 %
Födda i Sverige	56 %	48 %
18–30 år	75 %	68 %
31–55 år	57 %	52 %
56–70 år	24 %	24 %
Samtliga	57 %	49 %

... men fler företrar att vara företagare framför att vara anställd

Frågan om vad den svarande helst vill vara – företagare eller anställd – ger en mer specifik bild av hur många som skulle välja att vara företagare i fall det fanns möjlighet till detta. Det rör sig här alltså om personer som först har uppgett att de kan tänka sig att bli företagare, men som sedan också säger att de helst skulle vilja vara företagare.

Andelen av befolkningen i åldern 18–70 år som helst vill vara företagare har ökat från 27 till 32 procent mellan 2004 och 2012 (se tabell 7.2). Ökningen är ungefär lika stor i alla grupper. Andelen har ökat med 4–6 procentenheter för kvinnor och män, personer som är födda i Sverige eller utomlands samt för personer i olika åldersgrupper.

³ År 2004 undersöktes inte gruppen ”utländsk bakgrund”, utan enbart om personen var född utomlands. I tidsserierna i detta kapitel jämförs istället grupperna ”född utomlands” respektive ”född i Sverige”.

TABELL 7.2

Andel år 2004 och 2012 som helst vill vara företagare, uppdelat på kön, härkomst och ålder.

Anmärkning: Skillnaden är statistiskt signifikant för samtliga grupper på en femprocentsnivå.

Grupp	2004	2012
Kvinnor	21 %	25 %
Män	33 %	39 %
Födda utomlands	33 %	38 %
Födda i Sverige	26 %	31 %
18–30 år	29 %	35 %
31–55 år	27 %	32 %
56–70 år	24 %	28 %
Samtliga	27 %	32 %

För- och nackdelar med att vara företagare

I detta avsnitt går vi igenom hur synen på för- och nackdelar med företagande har förändrats över tid, det vill säga mellan 2004 och 2012. Först går vi igenom vilka nackdelar de som inte kan tänka sig att bli företagare ser med företagande. Därefter redovisas vilka fördelar de personer som helst vill vara företagare ser med företagande.

Krängliga regler och bristande kunskap inte längre lika stort problem

Andelen som instämmer i olika motiv till varför de inte kan tänka sig bli företagare, har generellt sett minskat mellan 2004 och 2012 (se tabell 7.3). Undantaget är motivet att det är *svårt att få finansiering till företagsstart*, vilket något fler personer instämde helt i år 2012 jämfört med 2004.

År 2004 var det en betydligt större andel som instämde helt i påståendena att det är *många och krångliga regler att följa som företagare*, samt att de *inte vet hur man går till väga* för att bli företagare (se tabell 7.3). År 2012 var det ungefär tio procentenheter färre som instämde helt i dessa båda påståenden. Detta tyder på att krångliga regler och dålig kunskap inte längre är lika vanliga skäl till att inte kunna tänka sig att bli företagare.

Att den svarande saknar en affärsidé och att företagande tar för mycket tid och engagemang är de två andra motiv som många instämmer helt i. Detta gäller både år 2004 och 2012.

Det vanligaste motivet år 2012 till att inte kunna tänka sig att bli företagare var att personen saknar intresse för att driva företag. Över 50 procent instämmer helt i detta påstående. Eftersom detta svarsalternativ inte fanns med i 2004 års undersökning går det tyvärr inte att jämföra bakåt i tiden i detta fall.

TABELL 7.3

Andel av de som inte kan tänka sig att bli företagare och som instämmer helt i olika påståenden, år 2004 och 2012 (18–70 år).

Skäil till att inte kunna tänka sig bli företagare	2004	2012
Saknar intresse för att driva eget företag	*	53 %
Eget företagande tar för mycket tid och engagemang	53 %	46 %
Saknar affärsidé	44 %	40 %
Mindre trygghet jämfört med anställning	37 %	36 %
Många och krångliga regler att följa som företagare	42 %	33 %
För osäkert ekonomiskt	40 %	33 %
Svårare att kombinera arbete med privatliv	*	31 %
Vet inte hur man går till väga	35 %	25 %
Svårt att få finansiering till företagsstart	18 %	20 %
Eget företagande är för ensamt	20 %	15 %

* Frågan fanns inte med år 2004.

Fördelar med att vara företagare

Både år 2004 och 2012 ansåg de personer som helst vill vara företagare att *möjligheten till självständigt arbete* och *möjligheten att förverkliga sina idéer* var de största fördelarna med att vara företagare (se tabell 7.4). Vid båda dessa tillfällen var det drygt 60 procent som instämde helt i att detta är fördelar.

Svarsmönstren är genomgående mycket lika mellan 2004 och 2012 års undersökningar när det gäller vilka fördelar de svarande ser med att vara företagare. Andelarna som instämmer helt i de olika påståendena ligger nästan exakt på samma nivå.

I 2012 års undersökning tillkom alternativet *brist på attraktiva anställningsmöjligheter*, vilket 31 procent av de som helst vill vara företagare instämmer helt i.

TABELL 7.4

Andel av de som helst vill vara företagare som instämmer helt i olika påståenden om fördelar med att vara företagare, år 2004 och 2012 (18–70 år).

Fördelar med att vara företagare	2004	2012
Självständigt arbete	64 %	62 %
Förverkliga idéer	62 %	61 %
Personlig utveckling	43 %	42 %
Brist på attraktiva anställningsmöjligheter	*	31 %
Kombinera arbete och privatliv	27 %	25 %
Tjäna mycket pengar	22 %	23 %
Hög status	13 %	14 %

* Frågan fanns inte med år 2004.

Fler tror sig klara av att bli företagare

Resultaten från *Entreprenörskapsbarometern* 2012 visar att fler personer i åldern 18–70 år än tidigare tror sig klara av att starta företag. Detta kan till exempel förklaras av att fler uppmuntras i skolan till att bli företagare, att fler vet var man kan hitta information om företagande etcetera. Det är också fler som säger att de vet vad som krävs för att bli företagare.

Mer uppmuntran i skolan att bli företagare

Det är ungefär lika stor andel av befolkningen i åldern 18–70 år som genom sin skolutbildning fått en uppfattning om hur det är att driva företag år 2012 jämfört med år 2004 (drygt 20 procent). Vid båda undersökningstillfällena var denna andel högst bland unga personer.

Däremot har andelen som under sin tid i skolan uppmuntrats till att bli företagare ökat något mellan 2004 och 2012 (se tabell 7.5). Störst är ökningen bland personer i åldersgruppen 18–30 år, vilket tyder på en attitydförändring i undervisningen på senare år. Men även i övriga grupper har andelen som uppmuntrats i skolan ökat.

TABELL 7.5

Andel som uppmuntrats till att bli företagare under sin tid i skolan, år 2004 och 2012, uppdelat på kön, härkomst och ålder.

Grupp	2004	2012
Kvinnor	13 %	16 %
Män	15 %	18 %
Födda utomlands	19 %	22 %
Födda i Sverige	13 %	16 %
18–30 år	30 %	36 %
31–55 år	10 %	12 %
56–70 år	6 %	7 %
Samtliga	14 %	17 %

Fler vet var de kan vända sig för att få information om att starta företag

Totalt sett är det fler år 2012 som svarar att de vet vart de kan vända sig för att få information om att starta företag (tabell 7.6). Denna andel har ökat från 50 procent år 2004 till 57 procent år 2012. Störst har ökningen varit för personer i åldern 56–70 år, men andelen har ökat i samtliga grupper under den aktuella tidsperioden.

TABELL 7.6

Andel som vet vart de kan vända sig för att få information om att starta företag, år 2004 och 2012, uppdelat på kön, härkomst och ålder.

Grupp	2004	2012
Kvinnor	47 %	53 %
Män	53 %	60 %
Födda utomlands	46 %	54 %
Födda i Sverige	50 %	57 %
18–30 år	44 %	47 %
31–55 år	55 %	62 %
56–70 år	45 %	57 %
Samtliga	50 %	57 %

Något fler vet vad som krävs för att starta företag

Det är ungefär samma andel år 2012 och 2004 som svarar att de vet vad som krävs för att starta företag (se tabell 7.7). Denna andel har ökat marginellt från 26 till 28 procent mellan de båda åren. Andelen i åldern 18–30 år som säger att de vet vad som krävs för att starta företag har ökat från 16 procent år 2004 till 20 procent år

2012. För personer som är födda utomlands minskade däremot denna andel med 5 procentenheter mellan de båda åren. För övriga grupper ser vi en marginell ökning.

TABELL 7.7

Andel som känner till vad som krävs för att starta företag, år 2004 och 2012, uppdelat på kön, härkomst och ålder.

Anmärkning: Tabellen visar andelen som svarar ja eller ja, ungefär på frågan; Känner du till vad som krävs för att starta företag?

Grupp	2004	2012
Kvinnor	18 %	21 %
Män	34 %	35 %
Födda utomlands	28 %	23 %
Födda i Sverige	26 %	28 %
18–30 år	16 %	20 %
31–55 år	30 %	30 %
56–70 år	29 %	32 %
Samtliga	26 %	28 %

Allt fler kvinnor tror att de skulle klara av att starta ett företag

Andelen som tror att de skulle klara av att starta ett företag har ökat mellan 2004 och 2012 (se tabell 7.8). Ökningen är störst bland kvinnor där andelen har ökat med 9 procentenheter. Faktum är att andelen som tror sig klara av att starta ett företag har ökat i samtliga grupper.

Att fler tror sig klara av att starta ett företag kan bland annat bero på mer uppmuntran i skolan och att fler vet var de kan vända sig för att få information om att starta företag.

TABELL 7.8

Andel som tror att skulle klara av att starta företag, år 2004 och 2012, uppdelat på kön, härkomst och ålder.

Grupp	2004	2012
Kvinnor	66 %	75 %
Män	80 %	84 %
Födda utomlands	69 %	75 %
Födda i Sverige	74 %	80 %
18–30 år	74 %	82 %
31–55 år	78 %	85 %
56–70 år	61 %	68 %
Samtliga	73 %	80 %

Fler har fått en positiv uppfattning om företagande genom släkt och vänner

Både år 2004 och 2012 har frågan ställts huruvida den svarande har släkt eller vänner som är företagare och om de i så fall fått en positiv eller negativ bild av företagande från kontakten med dessa personer. Sett till hela befolkningen i åldern 18–70 år har andelen som fått en positiv uppfattning ökat något, från 68 procent år 2004 till 72 procent år 2012 (se tabell 7.9).

Ökningen har varit störst bland kvinnor och personer som är födda utomlands. Bland kvinnor har andelen som har fått en positiv uppfattning om att vara företagare genom släkt och vänner ökat från 67 procent till 74 procent mellan år 2004 och 2012. För personer födda utomlands har denna andel ökat från 61 procent till 69 procent.

TABELL 7.9

Andel som anser att kontakten med en närstående företagare medfört en positiv uppfattning om företagande, år 2004 och 2012, uppdelat på kön, härkomst och ålder.

Grupp	2004	2012
Kvinnor	67 %	74 %
Män	69 %	70 %
Födda utomlands	61 %	69 %
Födda i Sverige	69 %	72 %
18–30 år	70 %	76 %
31–55 år	68 %	70 %
56–70 år	67 %	72 %
Samtliga	68 %	72 %

Sammanfattning

I det här kapitlet har vi försökt ge en samlad bild av hur attityderna till företagande har förändrats mellan år 2004 och 2012. Några resultat som vi väljer att lyfta fram är:

- Generellt sett har kunskapen om företagande och tron på den egna förmågan att klara av att starta företag ökat mellan år 2004 och 2012.
- Andelen som kan tänka sig att bli företagare har däremot minskat från 57 procent till 49 procent mellan år 2004 och 2012.
- 32 procent vill helst vara företagare år 2012, jämfört med 27 procent år 2004.
- 80 procent tror att de klarar av att starta företag år 2012, jämfört med 73 procent år 2004.
- 75 procent av kvinnorna tror att de klarar av att starta företag år 2012, jämfört med 66 procent år 2004.
- 57 procent vet vart de kan vända sig för att få information om företagande år 2012, jämfört med 50 procent år 2004.
- 28 procent vet vad som krävs för att starta företag år 2012, jämfört med 26 procent år 2004.

Bilaga 1

Undersökningens frågor

Här redovisas de frågor som ställts i undersökningen *Entreprenörskapsbarometern 2012*.

Kontakta Tillväxtverket om du vill ha mer information om undersökningen.

- 1 Vilken är din huvudsakliga sysselsättning?
- 2 Skulle du kunna tänka dig att bli företagare?
- 3 Varför kan du inte tänka dig att bli företagare?
- 4 Vad skulle du helst vilja vara i ditt yrkesliv?
- 5 Vilka fördelar tycker du att eget företagande har jämfört med att vara anställd?
- 6 Har du någon affärsidé (en produkt eller tjänst) som du skulle vilja utveckla?
- 7 Skulle du helst vilja starta företag ensam eller tillsammans med någon eller några andra?
- 8 Skulle du helst starta företaget från grunden eller ta över ett befintligt företag?
- 9 Skulle du kunna tänka dig att starta ett företag vid sidan om din nuvarande sysselsättning?
- 10 Skulle du helst driva företaget med eller utan anställda?
- 11 Skulle du helst starta ett företag inom samma bransch som du idag arbetar inom eller i en annan bransch?

- 12 Inom vilket område eller bransch skulle du kunna tänka dig att starta företag?
- 13 Tror du att du kommer bli företagare de närmaste åren?
- 14 Har du någon i familjen, släkten eller vänner som är företagare?
- 15 Har din kontakt med familj, släkt eller vänner som är företagare gett dig en positiv eller negativ uppfattning om hur det är att vara företagare?
- 16 Tycker du att du genom din skolutbildning fått en uppfattning om hur det är att driva företag?
- 17 Har du under din tid i skolan uppmuntrats till att bli företagare?
- 18 Hur tycker du att attityden till företagande är i din kommun?
- 19 Tycker du att du känner till vad som krävs för att starta företag?
- 20 Är din uppfattning att det är enkelt eller svårt att starta ett företag?
- 21 Tror du att du skulle klara av att starta företag?
- 22 Vet du vart du kan vända dig för att få information om att starta företag?
- 23 Vart skulle du vända dig för att få information om att starta företag?
- 24 Skulle du vända dig till släkt och vänner som är företagare för att få information om att starta företag?

Tillväxtverket

Swedish Agency for Economic and Regional Growth

Tel 08-681 91 00

www.tillvaxtverket.se

**Tillväxtverket underlättar
förnyelse i företag och regioner,
och gör det enklare för företag.**

Entreprenörskapsbarometern 2012

Entreprenörskapsbarometern är Sveriges största attitydundersökning av inställningen till företagande. Drygt 13 000 personer i åldern 18–70 år har deltagit i undersökningen. I denna rapport redovisas resultaten från undersökningen.

Tillväxtverket gör det möjligt för fler att förverkliga affärsidéer, genom att stödja utveckling av företag och göra det enklare att bli och vara företagare.

Med Entreprenörskapsbarometern 2012 fördjupas kunskapen om människors syn på företagande.

Resultaten visar att varannan person i arbetsför ålder kan tänka sig att starta företag och att var tredje person föredrar att vara företagare framför att vara anställd.

Kunskapen om företagande och tron på den egna förmågan att klara av att starta företag har ökat mellan år 2004 och 2012.